

Rötter & Frön

Välkommen till
Årsets Bygdegård
och årets träff
den 11 maj

10.00 börjar dagen och rullar
traditionsenligt med förfrisk-
ningar, årsmöte, utfärd samt
diskussioner om och med våra
anor. Anmälan om deltagande
till ordförande Andersson sen-
ast 1 maj, adress å nästa sida...

På
tur
med
Marie

Fröderydbygdens Forskarvänner

Förening för släkt- och bygdeforskare
med anknytning till Fröderyds socken

Medlemsavgift
100 SEK/år

Plusgiro
413 25 17-6

Ordförande & Kassör

Lars-Åke Andersson
Sävsjövägen 23
570 12 Landsbro
0383-607 68
E-post
helen.larsake@telia.com

Sekreterare

Marie Danvall
Gärdesvägen 31
570 12 Landsbro
0383-608 06
E-post
mariedanvall@telia.com

Redaktör

Per Frödholm
Villa Klockliden
Klockvägen 10
374 53 Asarum
0454-32 61 73
E-post
326173@gmail.com

Digital redaktörpost

Material insänds digitalt:
Text och bilder till adress
326173@gmail.com

Ordförandes tankefärd

Tänkt av Lars-Åke Andersson

För en gångs skull började jag i god tid med att renskriva artiklar till denna utgåva av Rötter & Frön. När jag börjar skriva denna spalt är det söndagen den 9 februari och det har fallit snöblask över bygden under förmiddagen, nu ljusnar det något. Radion har stått på hela dagen och via den har vi bland mycket annat fått veta att Marcus Hellner tog silver i skidloppet i OS.

Veckan som gått har varit lite ovanlig. Detta beroende på att jag i höstas bestämde mig för att gå i pension den sista januari (visserligen några månader för tidigt) så någon väckarklocka har jag inte använt och det var väldigt skönt. Jag har också bestämt att från och med pensionsledighetens inträde börja skriva dagbok och så har jag även gjort.

Det övriga som hänt under veckan är att Fröderyd Hembygdsförenings årsskrift Hemböjda färdigställdes efter mycket besvär förra söndagen och kunde lämnas till tryckeriet i måndags (datorn krånglade och skannern pajade så ny utrustning har fått införskaffas). Mitt i veckan fyllde en syster 50 år och bjöd in till ett enormt kafferep.

ETT STORT TACK!

Nu har det gått några dagar sedan jag skrev raderna här ovan och idag fick jag ett telefonsamtal från vår medlem i Örebro, Rakel Croon. Hon ville bara meddela att hon till föreningen lämnat **400 kronor som gåva**. Rakel betalar alltid sin medlemsavgift i början av året och i år har hon i stället för 100 kronor skickat 500 dito. Detta, som hon uttryckte det "bara för att jag tycker så mycket om Fröderyd".
Tack Rakel för din gåva!

Föreläsningsföreningar finns det inte gott om, men i lilla Näsby, en dryg mil bort lever den kvar och är livaktig. De brukar ha tre föreläsningar varje termin och den förra jag var på var den 400:e sedan starten för 63 år sedan och i kväll den 19 februari är det dags igen. Är strax på väg dit och återkommer till tangentbordet när jag kommer hem igen för ett utlåtande.

Så är jag då hemma igen efter en innehållsrik kväll. Eibert Einarsson, en nuvarande husar från Eksjö berättade och visade bilder om Smålands Kavalleris historia från Gustav Vasas tid till den nuvarande husarföreningen som har en hel del verksamhet. Föreläsaren berättade om hur kavalleriet var uppbyggt och vid vilka slag de småländska ryttarna deltagit i. Sista gången de var riktigt i elden var vid slaget vid Svensksund men då hade de inte hästarna med sig utan tjänstgjorde på flottan.

Sista söndagen i februari hade Njudungs släktforskare sitt årsmöte. Utöver förhandlingarna medverkade Peter Danielsson från Kalmar läns museum. Han föreläste om ortnamnens uppkomst och betydelse. En mycket intressant genomgång av både vanliga och ovanliga namn. Speciellt belystes gårdar som bytt namn av en eller annan orsak, *vem vill bo i Horkarlsmåla* frågade Peter sig själv och oss. Byn heter i dag något helt annat liksom Svinaryd och Horsaryd i Fröderyds närhet.

Första söndagen i mars bjöd på Vasalopp, snöblask och ett besök i Årset Bydegård för årsmöte med föreningen som äger nämnda lokal.

Till sist. Väl mött i ovan nämnda Bydegård den 11 maj!

Inbjudan * Kallelse

Inbjudan till årets Fröderydsträff och kallelse till Årsmöte med Fröderydbygdens Forskarvänner.

Vi träffas i Årset Bygdegård söndag den 11 maj klockan 10.00–15.00.

Vi inleder i vanlig ordning med kaffe och i direkt anslutning, senast 10.15, håller vi vårt årsmöte. Avsägelse föreligger från ordförande som avböjer återval, se Sensommarbrevet 2013.

Till klockan 11.00 är, enligt beslut vid förra årsmötet, medlemmar från Kronobergs Genealogiska Förening, Eksjöbygdens Släktforskarförening, Nässjöbygdens Genealogiska Förening och Njudungs Släktforskarförening inbjudna. Inbjudan sänds till respektive ordförande i mitten av februari.

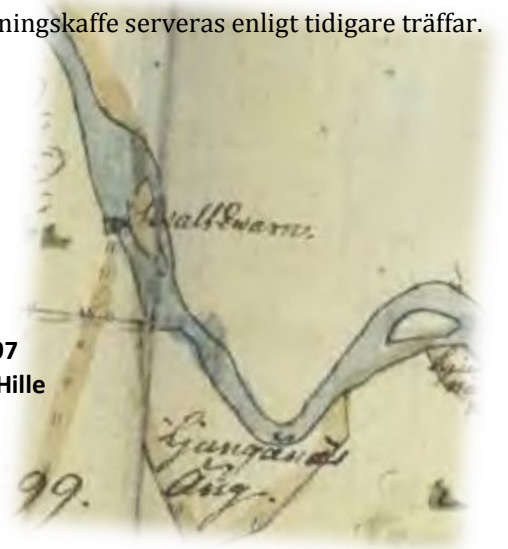
Vi ägnar oss åt anbyte i vanlig ordning samt gör en utflykt. Detta år planeras en tur till Hille där det under lång tid funnits kvarn och såg. I husförhörslängden är den omnämnd första gången 1828 och sedan vandrade mjölnarfamil-

jer in och ut i en strid ström. Mycket av anläggningen finns kvar såsom dammfäste, boningshus med mera. På vägen dit passerar vi forna soldattorpet Hjulås. Där bland många andra Anders Hurtig bodde. Om honom finns en artikelserie i flera nummer av Rötter & Frön. Såväl Hille som Hjulås låg i den del av Fröset by som tillhörde Skepperstad socken.

Lunch och avslutningskaffe serveras enligt tidigare träffar.

Välkomna
Styrelsen

Skvaltkvarn 1797
Senare nämnd Hille

Om Hille kvarn, årets besök

Post- och Inrikes Tidningar 1831-01-19

Med anhållan om lagfart, inlämnades till häradsrätten ett den 8 december förlidet år upprättat köpebrev, varigenom avlidne korpralen Isak Brafs änka, Maria Svensdotter i Ljunganäs, försålt sin, dels enligt arvskitte efter avlidne Braf och dels genom köp av Gustav Pettersson i Skepperstad, ägande Hille mjöl- och sågkvarn, belägen på Fröset Södergårds ägor, till smeden Abraham Lekander och dess tillämnade hustru Lena Stina Pettersdotter, emot 666 R:dr 32 sk Banco; men som Gustav Petterssons och Brafs ena fångesman Peter Johanssons i Fröset Södergård äganderätt till kvarnen, varå Braf och Gustav Pettersson ej erhållit uppbud, icke med någon handling kunde styrkas; så resolverades att den eller de, som kunna ha något emot den sökta lagfarten erinra, bör, jämlikt kunglig förordning den 14 maj 1805, sitt klander hos häradsrätten anmäla, inom natt och år efter detta föreläggande tredje gången blir i allmänna Post- och Inrikes Tidningar infört, vid äventyr, att lagfart å lägenheten i annan händelse kommer att för sig gå. Ut supra. På häradsrättens vägnar L von Sydow.

Kvarnägare korpral Isak Braf

Västra häradsrätt FI:29 sid 435

Bouppteckning 1827-05-07 efter manhaftige Braf. Äger fasta egendomen:

- * En fjärding Ljunganäs Korpralsgård, värd 560 Rdr.
- * Hälften av en mjölkvarn och såg, Hille kvarn kallad, värd 150 Rdr.

Måns i Holmeshult

Meddelat av Gudrun Ragnerby

Uppvidinge häradsrätt Ala:3 Bild 163

1655-02-08/09. Tingfördes en belägrad kona Sigrid Sunadotter ogift i Möckhultemåla som bekänner sig vara lägrad av en gifter bonde i Västra härad boende, Måns Andersson i Holmeshult och Fröderyd socken, den hon tillförande tjänt haver, hon godvilligen bekänt. Blev hon från livet avdömd efter Guds lag.

och

Dödbok Fröderyd 1690

Meddelat av Per Frödholm

3 post trinit. Nämndemannen Johan Månsson i Holmeshult, fader Måns Andersson i Löneberg, moder Ingeborg, föräldrar avsomnade för länge sedan, hemma i 21 år, gift för 43 år sedan med Anna Persdotter, varit nämndeman i 16 år, sjuk den 20 juni, död ult juni, 64 år gammal.

- mera Löneberg Holmeshult å sidan 10, 13 och 18 -

FREDRIKSBERG GRUVOR

På tur med Marie & vänner

Söndag den 5 maj, nådens år 2013. Klockan är 14:16. Det är 17 grader Celsius plus utomhus. I en hastighet av 57 km/h lämnar vi årets resmål: Fredriksbergs gruvor.

Årets utflykt gick till ett industriminne, bestående av mineralhaltigt stenskravel och flera gruvhål fyllda med azurblått vatten. Vi passade även på att stanna till hemma hos Victor, rättare sagt det som finns kvar då Victor lämnat jordelivet, av hans hus vid gruvan återstår inget, inte mer än några enstaka påskliljor vilka hälsade välkommen. Om du bläddrar vidare kan du se fotografiska bevis att vi verkligen var på tur en solig majdag nådens år 2013.

Fattig bonddräng

Text och foto Per Frödholm

Min farfars farmors farmor Katarina Johansdotter får i sitt andra äktenskap med Johannes Svensson sex söner, bland andra Sven Johannesson, född den 20 november 1804 i Huleboda, Fröderyd socken.

Johannes Svensson född den 21 oktober 1771 i Vallsjö socken, avliden i Huleboda den 18 augusti 1813. Katarina Johansdotter född den 26 december 1775 i Hultatorp Östergård, Fröderyd socken. Flyttar som blind änka till Järnsås 1840 - till sin son soldaten Anders Johannesson Säll i torpet Moen i Järnsås socken, avliden där den 22 juli 1842.

Ur vigselboken 1799; Den 22 april trolovades drängen Johannes Svensson i Femtinge Bringetofta och änkan Katarina Johansdotter i Hulebo och vigdes. Avskrift som undertecknad lagligen tillförordnade förmyndare för avlidne rusthållare Samuel Perssons i Hulebo omyndige barn utbekommit deras fädernearv från det minsta till det största; Så giver jag dess efterlämnade änka Katarina Johansdotter tillstånd att träda i annat gifte enär hon behagar sedan hon lagligen avvitttrat sina barn. Som intygas av Hulebo den 19 april 1799 Samuel S.S.S. Svensson förmyndare för Samuel Perssons omyndiga barn i Hulebo. Vittne Carl Carlsson, Jonas Palm i Hulebo. Likheten med originalet intygas Peter P.A.S. Arvidsson i Fröset Södregård.

Sven Johannessons resa i söderled

Enligt husförhör A1:9 Fröderyd har Sven fått bevis till Blekinge 1820-10-12, men är även utflyttad till Vånga socken i Skåne 1823.

Sven flyttar 1820 cirka 15 mil söderut och landar i Holje by, Jämshög socken, Blekinge län. Holje är idag tätorten Olofström.

När en ung man flyttar till Holje är det lätt att anta att vederbörande har fått arbete i någon av de anläggningar som ligger vid Holjeå; Kvarnar, stampar, kopparhammare med flera industriella inrättningar, vilka idag har utvecklats till Volvo personvagnar. Men inte Sven Johannesson, han städslas som bonddräng på Holje 25 hos bonden Håkan Olsson, attesten:

Drängen Sven Johannesson ifrån Huluboda av Fröderyds socken, Västra härad och Jönköpings län, vilken ärna följa sin äldre bror till Skåne eller Blekinge för att där söka tjänst, är född 1804 20/11 här uti Fröderyd socken, läser försvarligt uti och utom bok, admitterades sistlidne år till H H nattvard, nyttjat nådemedlen ordentligt, är till levnaden stilla och beskedlig, varför nämnde faderlöse och fattige gosse till det bästa rekommenderas, Holmeshult den 12 oktober 1820, J Nilsson.

Äldre bror bör syfta på Johan Johannesson, född den 8 juli 1802, vilken flyttar till Asa socken 1819, den ende av syskonen som flyttar samtidigt som Sven.

I Holje byter kyrkoherden ut Svens födelseort Fröderyd mot Småland samt förkortar efternamnet till Johansson. Någon broder till Sven finns inte på denna gård, Holje 25, där Sven sliter dräng. År 1822 reser Sven vidare. Denna gång 3 mil västerut till Vånga (Villands Vånga i Skåne).

Den landsväg Sven troligen använder för sin resa från Holje till Vånga är den

(Forts. på sidan 6)

(Forts. från sidan 5)

väg som Google Maps idag föreslår om du söker på resväg från Olofström till Villands Vånga. Det är en slingrande väg på skogig hög höjd från Jämshögs by via Boafall och in i Skåne och vidare ner till Vånga by. Vägen är åkvärd – vacker natur, ändlösa skogar av gran och bok samt många sjöar, bland andra Raslången och Halen. Boafall är högsta punkten i Blekinge med sina 180,42 meter över havet.

I Vånga är det återigen bonddräng som yrke, hos bonden Ola Nilsson på Vånga 37, inga syskon till Sven finns på denna gård. År 1823 lämnar Sven Nr 37 samt flyttar inom byn till Nr 23 och till bonden Jeppe Niklasson, inga syskon här heller.

Sven tänker tydligen flytta till Kiaby socken 1823, cirka 1,5 mil söder om Vånga, allt enligt notering i husförhörslängden, men planer är till för att ändras.

Sven flyttar 1824 från Vånga 23 några kilometer norrut till Äsperyd 1 i Vånga socken. Här bonddräng hos bonden inspektorn Nils Hallberg. År 1825 tröttnar Sven på skåningarna och flyttar 4 mil österut till Blekinge län och Mörrum socken. Han kommer till Mörrums by och bonden riksdagsmannen Ola Jeppsson på Mörrum 25 – Sonagården eller Riksdagsmannagården. Gården står idag orörd kvar mitt i centrala Mörrum. Här på gården möter Sven sin broder Johan, vilken också är bonddräng hos Jeppsson. Det som sägs i attesten ovan att bröderna tillsammans reste söderut är inte sanningsenligt. Sven är inte i närheten av sin broder Johan under många år, de är i varsitt län under en längre tid.

I Mörrum sägs det att Sven kommer från Oppmanna 1825, vilket är fel då Oppmanna är en grannsocken till Vånga. Broder Johan är 1821 inflyttad till Mörrum 25 från Skörsemo 10 i Gamalstorp socken (Skörsemo tillhör idag Mörrums socken, 5 km väster om Mörrums by). Här sägs det att Johan är född i Fröa Asa socken, och inflyttad från Tolg 1820. Johan flyttar från Mörrum 25 till Karlshamn 1829-11-09, till timmerman Lindgren.

Efter Riksdagsmannagården är det 1828 dags för nästa flytt för Sven inom Mörrums by, denna gång till Nr 27 och bonden kyrkvärden Mattis Jakobsson.

Nästa flytt går till Nr 32 i samma by. Nu blir det intressant! Denna gård brukas av bonden Henrik Andersson vilken bland andra barn har dottern Ingeborg, född 1812. Denna dotter är gift med Svens broder Johan, vilken tar över Nr 32 som brukare. Johan kommer således tillbaka till Mörrum från Karlshamn 1833 och är bonde en kort tid, tituleras inhuse 1837 samt att en ny bonde har tagit över gården. Sven är således dräng hos sin broder och till drängkollega har han sin brors svåger Nils och dess svägerska Kerstin tjänar piga.

År 1838 är Johan åter bonde på Nr 32. Sven får nog och flyttar 1842 till Hästaryd 13 Mörrum socken. I Hästaryd sätter sig Sven som torpare och gifter sig med broder Johans svägerska Kerstin Henriksdotter, född 1814.

(Forts. på sidan 7)

(Forts. från sidan 6)

En liten geografilektion: Mörrums tätort består av Mörrums by i väster och Hästaryds by i öster. Gränsen mellan byarna är Mörrumsån, vilken klyver tätorten i nordsydlig riktning med besked. Mörrums kyrka och prästgård ligger i Hästaryd.

Johan med familj lämnar Nr 32 år 1852 och flyttar till Nr 20 och där sittande som inhyse till slutet av sin levnad, under tiden arbetsvandrar han till Skåne. Sven är torpare i Hästaryd under resten av sin levnad. Båda bröderna får ett antal barn. Trots flera barn och barns familjebildande är det en ytterst liten svensk gren som för släkten vidare in i nutid. Flera barns äktenskap är barnlösa, vissa är ogifta. Minst åtta ättlingar emigrerar till USA, ett par är obefintliga. Se Svens och Johans ättlingaverk sidorna 11-12.

Epilog

Jag är ju smålänning – genetiskt sett. Dock uppväxt i Mörrum. Jag har alltid trott mig vara den ende i mitt släkträd som bor söder om Kronobergs län, jag har visserligen en sidoana på min mors sida i 1680-talets Karlshamn, men i övrigt allena – inga förfäder boende i Blekinge eller Skåne.

Mörrum och dess omgivningarna känner jag som min egen ficka, och här fanns min farfars farmors fars två halvbröder 140 år före mig. När jag blev vuxen och skulle sätta eget bo köpte jag hus i Skörsemo, men jag var inte först här heller. Broder Johan var här 160 år före mig.

Foto

Sida 5. Vägverkets skyltar och Vånga kyrka

Sida 6. Äsperyd och vy över Vånga mot öster

Sida 7. Sonagården, Riksdagsmannagården, Mörrum

*Johan och Svens
ättlingar sidorna 11-12*

Dikeskörning längs äktenskapets lyckliga väg

-ett äktenskapsdrama på 1600-talet

Meddelat av Lars-Åke Andersson

För en tid sedan fick jag ett tidningsklipp från Vetlanda Museum. Det handlade om en äktenskapskonflikt i Fröderyd för trehundra år sedan. Första delen artikeln var införd i Vetlanda-Posten den 2 november 1960 och del två tre veckor senare. Här följer en avskrift av artiklarna.

Ur gamla konsistorieinlagor och häradsrättsprotokoll framskymtar brottstycken av en märklig äktenskapshistoria från vår stormaktstid som jag här vill försöka återberätta i modern språkdräkt.

I mitten av 1660-talet hade kyrkoherde Johannes Bringius i Fröderyd svåra prövningar. I hemmet vårdades hans hustru och orsakade honom dryga utgifter. Hans son Petrus, som studerade vid gymnasiet i Växjö, vållade honom bekymmer med sitt leverne. Dottern Sara visade sig ha ett häftigt temperament, som ingav fadern allvarliga farhågor. Dessutom hade han en hel del tråkigheter med sina församlingsbor.

Särskilt förtretad var Bringius på den karske ryttarlöjtnanten Jakob Barkhausen till Höreda, som av kronan fått hemmanet Kristenstorp, som det då kallades, i Fröderyd. Denne hade inte bara flerfaldiga gånger uteblivit från eller stört gudstjänsterna, utan även nekat att erlägga prästräntor, tionden, ostahjälp och dagsverken till kyrkan i Fröderyd, sannolikt för att han betraktade Höreda som sin sätesgård. Löjtnantens ogudaktiga leverne var en visa i hela bygden och det ryktades att hans hustrus död i barnsäng berodde på mannens misshandel kort dessförinnan.

Det är därför begripligt att kyrkoherden gjorde hårt motstånd när Barkhausen tredje söndagen i advent 1664 meddelade, att han sedan pingsttiden var hemligt förlovad med Sara Bringia och

nu önskade gifta sig med henne. Sara tycks ha varit allvarligt förelskad i löjtnanten vid denna tid och lyckades omsider utverka faderns samtycke. Bröllopet stod annandag pingst 1665 och fick ett högst dramatiskt förlopp.

Det väckte uppseende redan i början att löjtnant Barkhausen inte kom ridande på brudehäst med brudesadel, som var ortens sed. Efter den kyrkliga akten drog sig brudparet tillsammans med svärfadern tillbaka till en kammare och lämnade gästerna, varibland märktes major Stålhammar och hans maka, att vänta på måltiden. I kammaren utspelades en upprörd scen. Kyrkoherden och hans dotter envisades med att få brev på att gården Kristorp skulle vara Saras morgongåva. Barkhausen invände att den rätteligen borde tillfalla hans barn i första äktenskapet och ville först rådgöra med majoren om saken. För att få ett slut på påtryckningarna gick han omsider med på att utfärda morgongåvobrevet, så att man äntligen kunde gå till bords.

Gästerna anade dock att förhållandet mellan brud och brudgum inte var det bästa och skandalen blev uppenbar när brudsättran, majorskan Stålhammar, förgäves uppmanade Sara att följa med in i bröllopsgemaket. Bruden föredrog att sova på en långbänk i sockenstugan och lät sin make ligga ensam i dubbel-sängen.

Därmed var det inte slut med löjtnantens förtretligheter. Nästa dag måste han avstå från sin kammare till ett genomresande adligt par vid namn Sabelsköld, som fått detta husrum på Saras mosters inrådan. Sara själv förmåddes att uppsöka maken i nattstugan, men hon var på dåligt humör, nekade att klä av sig och började svärja gruvligt, när maken gjorde närmanden.

Löjtnant Barkhausens förtrytelse steg ytterligare när svärfadern nästa morgon föreslog att de 100 lod silver som ingått i morgongåvan skulle fördubblas. Detta avslogs bestämt, eftersom husstrun skämt ut sig offentligt så snart efter bröllopet. Enligt kyrko-

(Forts. på sidan 9)

(Forts. från sidan 8)

herde Bringius uppgift i en klagoskrift ett par år senare skulle löjtnanten ha tagit ifrån Sara vigselringen. Troligen hade det skett i samband med denna våldsamma uppgörelse.

Under dagen fortsatte makarnas gräl i andras närvaro och Barkhausen tröttnade på det hela. Under förevändning att våarbetet fordrade hans närvaro på Höreda reste han ensam dit medan maken fick stanna kvar i Fröderyd Prästgård. Först när sådden var klar och en del utrustningsbestyr i Höreda utförts, hämtade löjtnanten hem sin brud.

Det under så uppseendeväckande former inledda äktenskapet kunde inte bli lyckligt. Jakob Barkhausen hade tydligen varit en svår plågoande mot sin första hustru, men Sara lät sig inte tyranniseras. Hon höll styvt på sina rättigheter och mer därtill, svor okristligt och fick hysteriska anfall när det gick henne emot varför löjtnanten gång på gång fick falla undan. Naturligtvis var han inte så oskyldig till slitningarna som han gör gällande i en försvarsskrift till konsistoriet i Växjö, men hans beskrivning av det som såg ut att bli den slutliga brytningen är ett intressant tidshistoriskt dokument.

Här följer den andra artikeln, inleds med tillbakablick. Jag skriver som det står i artikeln.

Förut har jag talat om slitningar som börjat redan vid bröllopsdagen mellan löjtnant Jakob Barkhausen och hans andra hustru Sara Johansdotter Bringia. Han uppger att hon uppträtt som sagornas styvmor mot mannens barn i första giftet och hunsat hans syster som vuxit upp i Västmanland och alltså var en främling i bygden. Kyrkoherden Johannes Bringius inlagor till konsistoriet försöker lägga mesta skulden på löjtnanten, men även han vidgår dotterns häftiga lynnesutbrott.

Deras bröllop stod annandag pingst 1665, men först påsöndagen 1666 kom det allvarlig kris, som började ganska oskyldigt. Folket på Höreda höll på att göra sig i ordning till kyrkogång när pigan klagade över att hon inte hade några skor att ta på sig. Husmodern tog då ifrån makens systerson hans skor och gav pigan. Pojken gick barfota till morbrodern och förklarade, att han inte kunde följa med till kyrkan utan skor. Han skickades in i stugan igen och utsattes där för ett nytt övergrepp av Sara, som ville sätta på sig ynglingens hatt, fann den för trång och i stället tog drängens. Därpå begav hon sig iväg till kyrkan i sällskap med pigan.

(Forts. på sidan 10)

(Forts. från sidan 9)

Drängen stod barhuvad och glodde efter dem, men ryckte så till sig pojakens hatt. Detta råkade löjtnanten se från kammarfönstret, rusade ut och gav drängen några rapp i huvudet med ett spanskt rör. Drängen sprang omkring på gården och hotade husbonden med en stör, eftersom denne inte hade något med honom att göra eftersom han anställdes av matmodern. När Barkhausen var klar att bege sig till kyrkan, stod drängen i en bod och gjorde hotfulla åtbörder åtföljda av svordomar. Löjtnanten skyndade dit och skrämde honom med att draga honom inför rätta för att han hotat slå sin husbonde. "Men vill du vara trogen i din tjänst och tjäna ditt år redligen ut, skall du ock få din lön och tillgift för ditt brott", påstod han sig ha avslutat sitt förmaningstal. Drängen lovade bot och bättring och gav handslag därpå.

Äntligen kunde löjtnanten stiga till häst för att rida till kyrkan men snart hörde han drängen ropa nya otidigheter efter honom. Hustrun, som väntat bakom en enbuske, uppfattade också detta, steg fram och började okväda mannen, medan både pigan och drängen lyssnade. Barkhausen vände då tillbaka hem i vredesmod men drängen som kände sig styrkt av matmoderns medhåll följde med till kyrkan.

Omkring frågan om denne drängs kvarstannande eller avskedande utspelades så en långvarig tvist mellan makarna. Den

varade i flera veckor och drog in ett par grannar i förvecklingarna som var för inkrånslade för att här kunna redogöras för. Slutresultatet blev, att hustru Sara slog sig ner på sin morgongåvegård Kristorp och dit förde en del saker från mannens gård i Höreda.

Kyrkoherde Bringius besvarade i en inlaga till konsistorium löjtnantens anklagelser med en lång rad ännu värre. Jakob Barkhausen är en notorisk bråkstake som till och med misshandlar sina egna barn. Han beskylls för att alltjämt besöka en fästmö i Jönköping. Kyrkoherdens upprepade försoningsförsök genom allehanda ombud har bryskt tillbakavisats av mågen. Mycket annat i den stilen drogs fram i denna skrift men som slutkläm på det hela insände Bringius den 20 augusti 1666 ett vittnesmål av sin egen hustru att löjtnantens första maka Brita Samuelsdotters döda kropp varit svårt misshandlad enligt vad hon sett med egna ögon.

Sista gången detta äkta par som separerat på grund av bådads häftighet uppträder nu i bevarade akter är ett brev av 20 oktober 1667 från Sara Bringia till hennes gudfader i Vrigstad, ty denne hade på Jakob Barkhausens önskan sökt medla mellan makarna. Sara svarar försonligt, men håller på sin rätt som hustru och vill inte finna sig i ny misshandel av sin man. I ett P.S påstår hon sig vara illa sjuk.

Detta förklarar hennes försonliga ton, men vi vet inte om samlevnaden återupp-

togs. I varje fall verkar utsikterna till ett lyckligt äktenskap inte vara stora. Vi kan dock inte bortse från den möjligheten, att paret därefter förmått hålla sina alltför lika temperament någorlunda i styr och så småningom funnit en väg till förnyad samvaro.

Den tydligen föga saktmodige kyrkoherde Bringius har spelat en egendomlig roll i konflikterna. Man kan inte frigöra sig från intrycket att mycket av dotterns påstridighet uppmanats av fadern, som använt henne för att hämnas på mågen för hennes ovillighet att erlægga utskylderna till Fröderyds kyrka före giftermålet.

Artiklarna i *Vetlanda-Posten* från november 1960 är undertecknade av signaturen Alarik Q Gåssfeldt. Bakom denna döljer sig sannolikt Alarik Svensson, som från och till var bosatt i Fröderyd där hans äldre bror Elan var kantor och folkskollärare. Alarik vikarierade under några år som lärare men blev sedan präst och i den egenskapen var han verksam i några församlingar på Öland och på Visingsö. Han skrev många artiklar och även ett par böcker.

Höreda som omnämns som Barkhausens gård torde vara Höreda i Ramkvilla socken. I texten förekommer ordet Brudsätra, majorskan Stålhammar var brudsätra. Hon var alltså den kvinna som vid bröllopet hjälpte bruden att klä sig. Om Barkhausen och Bringius har skrivits tidigare i Rötter & Frön. Se nr 26 och nr 27 från 2001 samt nr 39 från 2007.

Ur major Nils Cederstams bouppteckning

Datum 1808-08-15

Göta Hovrätt - Adels bouppteckningar EXIA:9 Bild 334

Gröda

Den nu växande gröda på $\frac{3}{4}$ frälse Holmeshult och $\frac{1}{4}$ frälse Lönneberg, som herr major Cederstam brukat åt Eksjö Hovgårds bolags intressenter och innehaft såsom boställe för dess inspektion över bolagets bruk och egendom, upptas till ett värde av 133,16 daler.

Mera Lönneberg Holmeshult å sidan 3, 13 och 18

Johans ättlingar

Familj 1

Johan Johannesson, född 1802-07-08 i Huluboda (F), Fröderyd sn, död 1869-11-19 i Mörrum 20 (K), Mörrum sn. Bonde och inhyse i Mörrum 25 (K), Mörrum 32 (K) och Mörrum 20 (K), Mörrum sn. Till Karlshamn 1829 från Mörrum 25. Arbetsbevis till Skåne 1868.

Mörrum AI:3 (1824-1830) sid 155
Mörrum AI:5 (1830-1838) sid 183
Mörrum C1:5 sida 453
Mörrum AI:12 (1867-1877) sid 121

Gift 1833-07-19 i Mörrum sn med

Ingeborg Henriksdotter, född 1812-10-07 i Mörrum 32 (K), Mörrum sn, död 1874-05-18 i Mörrum 20 (K), Mörrum sn. Bosatt i Mörrum 25 (K), Mörrum 32 (K) och Mörrum 20 (K), Mörrum sn.

Barn:

* Sven Johansson, född 1834-01-30 i Mörrum 32 (K), Mörrum sn. Bosatt i Ignaberga 5 (L), Ignaberga sn. Obefintlig.
Ivetofta B:2 sida 35. A1:8 sida 354, 176, 341, 343. A1:9 sida 309.
Sörby B:2 sida 15. A1:4 sida 173.
Vinslöv A1:13 sida 34 och 9. A1:14 sida 15. A1:15 sida 17.
Ignaberga A1:11 sida 41. A1:12 sida 38 och 140. A1:13 sida 151 och 154.
* Ingeman Johansson, född 1835-08-26, se familj 2.
* Hans Johansson, född 1840-05-18 i Mörrum 32 (K), Mörrum sn, död 1840-06-11 i Mörrum 32 (K), Mörrum sn.
* Katarina Johansdotter, född 1843-12-15 i Mörrum 32 (K), Mörrum sn, död 1915-02-13 i Mörrum Ålderdomshemmet (K), Mörrum sn. Torpägare i Hästaryd (K), Mörrum sn. Ogift.

Familj 2

Ingeman Johansson (från familj 1), född 1835-08-26 i Mörrum 32 (K), Mörrum sn, död 1888-12-26 i Hästaryd 3 (K), Mörrum sn. Torpare och skraddare i Hästaryd 15 (K), Mörrum sn.
Mörrum AI:10 (1861-1866) sid 102
Mörrum AI:14 (1877-1895) sid 131

Gift 1863-10-16 i Mörrum sn med

Elna Jonasdotter, född 1831-09-28 i Mörrum sn, död 1875-01-06 i Hästaryd 15 (K), Mörrum sn. Bosatt i Hästaryd 15 (K), Mörrum sn.

Barn:

* August Ingemansson, född 1863-11-18 i Hästaryd (K), Mörrum sn. Bosatt i USA 1890.
* Sven Ingemansson, född 1865-08-06, se familj 3.
* Berta Ingemansdotter, född 1867-04-13, se familj 4.
* Hanna Ingemansdotter, född 1867-04-13 i Hästaryd (K), Mörrum sn. Bosatt i USA. Tvilling.
* Johan Ingemansson, född 1869-07-02 i Hästaryd (K), Mörrum sn. Bosatt i USA.
* Berndt Ingemansson, född 1871-09-14 i Hästaryd (K), Mörrum sn, död 1894-09-01 i Hästaryd 3 (K), Mörrum sn. Blind.
* Inga Ingemansdotter, född 1874-06-30, se familj 5.

Familj 3

Sven Ingemansson (från familj 2), född 1865-08-06 i Hästaryd (K), Mörrum sn, död 1906-05-13 i Hästaryd 3 (K), Mörrum sn, (av trolig inre blödning). Sjöman i Hästaryd 3 (K), Mörrum sn. Avliden på fartyg under insegling, på floden Schelde, Antwerpen, Belgien.
Mörrum F1:3 sida 87

Gift med

Inga Håkansdotter, född 1867-11-09 i Mörrum sn. Bosatt i Hästaryd 3 (K), Mörrum sn.

Barn:

* Emil Ingemansson, född 1897-03-15 i Hästaryd (K), Mörrum sn. Obefintlig 1933.
Mörrum AIIa:6 (1920-1937) sid 438
* Hugo Ingemansson, född 1899-09-23, se familj 6.
* Berndt Ivar Ingemansson, född 1901-12-02 i Hästaryd (K), Mörrum sn. Bosatt i USA 1937.

Familj 4

Berta Ingemansdotter (från familj 2), född 1867-04-13 i Hästaryd (K), Mörrum sn, död 1906-06-09 i Hästaryd 3 (K), Mörrum sn. Bosatt i Hästaryd 3 (K), Mörrum sn. Tvilling.

Gift 1898-12-09 med

Per Emil Johansson, född 1876-09-06 i Mjällby sn. Bosatt i Hästaryd 3 (K), Mörrum sn.
Mörrum AIIa:1 sida 180
Mjällby AIIa:11 (1912-1934) sid 1222

Barn:

* Elly Maria Persson Johansson, född 1898-12-30 i Hällevik 9 (K), Mjällby sn. Bosatt i USA 1915-1916. Nöddöpt. Fosterdotter hos farfar och farmor i Hällevik.
Mjällby CI:14 (1895-1909) sid 86
Mjällby AIIa:11 (1912-1934) sid 1222
Sölvesborg BI:8 (1908-1917) sid 60
Sölvesborg AIIa:6 (1911-1922) sid 112
Sölvesborg AIIa:6 (1911-1922) sid 117
* Johan Birger Persson Johansson, född 1900-11-24 i Sölvesborg sn, död 1904-01-29 i Hästaryd 3 (K), Mörrum sn.

Familj 5

Inga Ingemansdotter (från familj 2), född 1874-06-30 i Hästaryd (K), Mörrum sn, död 1918-12-19 i Hästaryd 4 (K), Mörrum sn. Bosatt i Hästaryd 4 (K), Mörrum sn.

Gift 1899-12-29 i Mörrum sn med

August Andersson, född 1875-02-22 i Mörrum sn. sjöman och husägare i USA 1909.
Mörrum AIIa:1 sida 200. Mörrum AIIa:3 sida 224

Barn:

* Sven Axel Andersson, född 1900-06-06 i Hästaryd 4 (K), Mörrum sn. Bosatt i USA 1919.
* Edvin Andersson, född 1902-02-06 i Hästaryd 4 (K), Mörrum sn. Bosatt i USA 1920.

Familj 6

Hugo Ingemansson (från familj 3), född 1899-09-23 i Hästaryd (K), Mörrum sn, död 1987-06-10 i Hästaryd Gungvalavägen 35 (K), Mörrum sn. Sjöman och snickare i Hästaryd (K), Mörrum sn.
Mörrum AIIa:6 (1920-1937) sid 438

Gift 1926-11-20 i Mörrum sn med

Anni Maria Johansson, född 1900-06-05 i Mörrum sn. Bosatt i Hästaryd 3 (K), Mörrum sn.

(Forts. på sidan 12)

(Forts. från sidan 11)

Barn:

* Sven Ingvar Ingemansson, född 1929-10-28 i Hästaryd 3 (K), Mörrum sn, död 1976 i Hästaryd Gungvalavägen 35 (K), Mörrum sn. Bosatt i Hästaryd 3 (K), Mörrum sn.
Mörrum AIIa:6 (1920-1937) sid 438

Svens ättlingar

Familj 1

Sven Johannesson, född 1804-11-20 i Huluboda (F), Fröderyd sn, död 1869-06-25 i Hästaryd 13 (K), Mörrum sn. Torpare i Hästaryd 13 (K), Mörrum sn.
Mörrum AI:3 sida 155. Mörrum AI:12 sida 77

Gift 1844-01-12 med

Kerstin Henriksdotter, född 1814-12-13 i Mörrum 32 (K), Mörrum sn, död 1890-03-03 i Hästaryd 13 (K), Mörrum sn. Bosatt i Hästaryd 13 (K), Mörrum sn.

Barn:

* Johanna Svensdotter, född 1844-10-09, se familj 2.
* Hanna Svensdotter, född 1846-07-29, se familj 3.
* Anna Svensdotter, född 1848-11-05 i Hästaryd 13 (K), Mörrum sn, död 1913-12-05 i Hästaryd 1 (K), Mörrum sn. Bosatt i Hästaryd 1 (K), Mörrum sn. Ogift.
* Johan Svensson, född 1851-12-26, se familj 4.

Familj 2

Johanna Svensdotter (från familj 1), född 1844-10-09 i Hästaryd 13 (K), Mörrum sn, död 1924-05-01 i Torp 5 (K), Bräkne-Hoby sn, (av ålderdomssvagheter). Bosatt i Torp 5 (K), Bräkne-Hoby sn. Bräkne-Hoby AI:43 sida 945. AIIa:2 sida 961. AIIa:5 sida 919
AIIa:10 sida 1336

Gift 1896-03-20 med

Valfrid Lenander, född 1848-09-20 i Bräkne-Hoby sn, död 1924-04-19 i Torp 5 (K), Bräkne-Hoby sn (av ålderdomssvagheter). Sjöman och husägare i Torp 5 (K), Bräkne-Hoby sn.

Barn:

* Barnlöst äktenskap.

Familj 3

Hanna Svensdotter (från familj 1), född 1846-07-29 i Hästaryd 13 (K), Mörrum sn, död 1927-08-15 i Hästaryd 1 (K), Mörrum sn. Bosatt i Hästaryd 1 (K), Mörrum sn.
Mörrum AIIa:1 (1895-1906) sid 135

Gift 1887-12-31 i Mörrum sn med

Ola Svensson, född 1843-07-10 i Mörrum sn, död 1928-01-05 i Mörrum sn. Torpare i Hästaryd 1 (K), Mörrum sn.

Barn:

* Barnlöst äktenskap.

Familj 4

Johan Svensson (från familj 1), född 1851-12-26 i Hästaryd 13 (K), Mörrum sn, död 1941-05-03 i Mörrum Ålderdomshemmet (K), Mörrum sn. Torpare och stenhuggare i Mörrum 7 Buskelund (K), Mörrum sn.
Mörrum AI:15 (1877-1895) sid 435
Mörrum AI:14 sida 207
Mörrum AIIa:1 (1895-1906) sid 276

Mörrum AIIa:3 (1906-1920) sid 324

Mörrum AIIa:5 (1920-1937) sid 101

Gift 1875-01-02 med

Oliva Johnsdotter, född 1846-09-14 i Mörrum sn, död 1921-01-20 i Mörrum 7 Buskelund (K), Mörrum sn. Bosatt i Mörrum 7 Buskelund (K), Mörrum sn. Oäkta.
Mörrum CI:7 (1843-1860) sid 45

Barn:

* Hanna Johansdotter, född 1876-02-01, se familj 5.

Familj 5

Hanna Johansdotter (från familj 4), född 1876-02-01 i Ekeberg (K), Mörrum sn, död 1963-01-21 i Lyckeby 4:51 (K), Lösen sn. Bosatt i Lyckeby 4:51 (K), Lösen sn.
Mörrum CI:9 (1876-1894) sid 1

Gift 1894-06-22 med

Gustav Ahlqvist, född 1869-02-23 i Augerum sn, död 1938-05-29 i Lösen sn. Torpare, stenhuggeriförman i Lösen sn.
Till Sölvesborg 1912-10-25
Till Värnamo 1921-09-13. Värnamo Pilagård, Bäckalyckan
Till Lösen 1927-11-18
Mörrum AIIa:3 (1906-1920) sid 324
Sölvesborg BI:8 (1908-1917) sid 46
Sölvesborg AIIa:11 (1911-1922) sid 930
Sölvesborg AIIa:9 (1911-1922) sid 648
Värnamo stad BI:5, nr 94
Värnamo stad AIIa:14 sida 247
Lösen B:7 (1912-1927) sid 99

Barn:

* Hilma Elvira Ahlqvist, född 1895-08-07, se familj 6.
* Axel Gotthard Ahlqvist, född 1904-09-25 i Mörrum 7 (K), Mörrum sn, död 1973-04-17 i Lyckeby Fridhemsvägen 9 (K), Lösen sn. Varvsarbetare i Lyckeby Fridhemsvägen 9 (K), Lösen sn. Ogift.
* Naemi Margareta Ahlqvist, född 1912-05-22, se familj 7.

Familj 6

Hilma Elvira Ahlqvist (från familj 5), född 1895-08-07 i Mörrum 7 (K), Mörrum sn, död 1961-03-15 i Lösen sn. Bosatt i Lösen sn.

Gift 1923-10-19 med

Otto Elof Månsson, född 1893-07-29, död 1963-11-21 i Lyckeby St Jacobi 1 (K), Lösen sn. Bosatt i Lyckeby St Jacobi 1 (K), Lösen sn.

Familj 7

Naemi Margareta Ahlqvist (från familj 5), född 1912-05-22 i Mörrum 7 (K), Mörrum sn, död 1992-07-10 i Lyckeby Cedergrensväg 5 (K), Lösen sn. Bosatt i Lyckeby Cedergrensväg 5 (K), Lösen sn.

Gift 1930-10-04 i Lösen sn / Karlskrona Amiralitet med

Nils Erik Gustav Rosenlund, född 1907-02-02 i Lösen sn, död 1968-05-09 i Lyckeby 4:81 (K), Lösen sn. Korpral i Lyckeby 4:81, Lösen sn. Tillhör BJÄRASLÄKTEN - Vibygrenen.
www.bjaraslakten.se.

Barn:

* Anita Rosenlund.
* Inger Rosenlund.
* Elisabet Rosenlund.

Rådhusrätten i Karlshamn

Göta Hovrätt - Advokatfiskalen Blekinge län EVIIBAA:696 (1668-1681) Bild 4570

1680-01-30. Elin Nilsson född i Småland och Fröderyd socken tillspordes vem som henne belägrat hade? Svar Jakob Flyberg en styckjunkare under fältartilleriet. Resolution konan skall böta 5 daler silvermynt samt remitteras till att gå under kyrkostraff.

Karlshamns rådhusrätt och magistrat FIIa:111

Bouppteckning 1897-01-27 skraddare Nils Johan Palmgren arvingar änka Anna Charlotta Ljungberg, syskon hemmansägare F A Johansson i Språtarps (Skede), Anna Stina Jönsson gift med hemmansägare Johan Jönsson i Ljunganäs (Fröderyd All:1 sid 303).

Rådhusrätten i Karlshamn

Göta Hovrätt - Advokatfiskalen Blekinge län EVIIBAA:696 (1668-1681) Bild 3180

1674-11-28. Per Gunnarsson från Fröderyd socken i Småland, har angett sig hos magistraten, att vilja sig här i staden ned-sätta, vilket honom är förunnat att försöka till nästkommande vår, huru han här kan till rätta komma.

Fråga: Är Per ovan densamme som Per nedan? Den 8 oktober 1676 dunderar skånska kriget in i Karlshamn med plundring, mordbrand och allmän skövling. En teori kan vara att Per vänder flyttlasset norrut för att undkomma danskens skövlingar. Kan någon läsare verifiera att det är samme Per Gunnarsson?

Döda i Fröderyd 1727

21 trinit. Den gamle mannen Per Gunnarsson i Holmeshult inhyses som i 20 år har varit blind, född 1642 i Hörnebo, fader Gunnar, moder Johanna, var länge i äktenskap och nu över 20 år änklings, 3 barn varav 1 son och 2 döttrar i livet, levtt stilla och gudfruktigt, död den 13 oktober, 85 år.

Saras trätgiriga återkomst

Källa: Västra häradsrätt

Göta Hovrätt - Advokatfiskalen Jönköpings län EVIIAAAC:29 sid 23 1677-08-21/22, och

Göta Hovrätt - Advokatfiskalen Jönköpings län EVIIAAAC:29 sid 71 1677-10-30, och

Göta Hovrätt - Advokatfiskalen Jönköpings län EVIIAAAC:29 sid 13 1678-02-05. Anders Erlandsson i Höreda, nu på detta som de tvenne förra tingen, besvärade sig över kaptenlöjtnant manhaftige Jakob Barkhusens hustru Sara Bring i Höreda, som har sönderrivet och alldeles fördärvat hans not, för vilken sak han lagligt har låtit stämma henne, tre gånger till ting, men hon av motvillighet sig icke inställt honom till svars. Ty har tingsrätten för rättvisans skull och i anledning av Sveriges lag tingm.balken 12 kapitlet §§ icke annat kunnat göra än uppta saken, och nämnda hustru Sara Bring på-lägga efter det 25 kapitlet byggnadsbalken §§ att betala noten till Anders Erlandsson med 3 mark silvermynt och efter nämnda kapitels innehåll böta 40 mark.

Årlig Medlemsavgift

Det är dags att än en gång betala medlemsavgiften till vår förening. Årsavgiften är 100 kronor.

Du kan göra det till Plusgiro 413 25 17-6 eller kontant om du kommer till årets träff i Fröderyd söndagen den 11 maj klockan 10.00-15.00.

Med hälsningar
Kassören

Karaktärer

Smälningar är inte långsinta

Västra häradsrätt 1652-10-22. Samma dag kom för rätten Ingeborg Nilsson och Lusse Nilsson, klagandes på sin broder Jon Nilsson i Sandvik, att han för 30 år sedan skall ha skjutit en hjort, tre rådjur, vilket dessa systrar ingalunda kunde bevisa, utan allt av avund och illvilja så-dant emot sin broder hava uppdyktat, och med inga skäl eller vittne sådant kunde bevisa, ty sades Jon fri och dessa (systrar) sakfölldes till 3 mark vardera efter 20 kapitlet tingsbalken.

Smälningar kan hämnas

Västra häradsrätt 1655-08-15. Samma dag kom för rätten Karin Andersdotter på torpet boendes som kallas Stetin (Skärsjö), klagandes på Sven Roth (Anna Kåses fogde på Skärsjö) för det han hade befallt sin pojke upptända ett ljus och droppa talg på hennes hemlighet medan hon låg och sov, och sedan tänt eld där uppå, och sedan satt ljuset där till. Sven Roth är nu inte tillstådes, varför citeras han och hans pojke till nästa ting (målets dom 1656-06-26, se Göta Hovrätt - Advokatfiskalen Jönköpings län EVI-IAAAC:28a sid 23).

Gränslösa detaljer

Text Per Frödholm

Detaljer det är vad vi vill ha. Vi ska inte nöja oss med datum på våra anor, utan de skall kläs med detaljer.

Domböcker ger detaljer, särskilt en typ av mål är extra intressant; Marktvister. En familj kan tvista med en annan familj i generationer angående gränser. I den äldre juridiska världen skall du som tvistande part kalla fram minst tre likaljudande vittnen vilka berättar om gångna tiders ägande – då väger din sak tungt i rätten. Det innebär att de äldsta gubbarna och gummorna i socknen berättar vad de har hört av sina föräldrar och av föräldrarnas

åboar, utom berörda förliknings tillstånd, upprättat hag finns, som någorlunda rät streck drager i väster, och slutar på stenmärket vid Bålebro varande hjärtstenar av dessa upprättade rāmärken så ställda att den sina kanter varifrån redan visar rätta strecket.

Karta och beskrivning rågången 1764
Nr 27. Siärsjön, oset, där Huluboda möter Hökhult.

föräldrar. Med de äldsta menas 80+ och äldre. I vittnesmålen får du ägarlängder till gårdar, du får namn på geografiska platser – vad åkrar, berg, stenar och vattendrag heter. Uppgifter som är helt omöjliga att få tag på i andra urkunder.

Gräns över sjö och strand

Rågången mellan Kallsjö och Huluboda, fastställd av Västra härads tingsrätt den 22 juni 1705.

Västra häradsrätt Gl:17 sid 79 (bild 3110). Göta Hovrätt - Advokatfiskalen Jönköpings län EVIIAABA:114 Bild 920, EVIIAABA:146 Bild 1860. Kartor från Historiska kartor, lantmateriet.se

1704 oktober. Samtliga skattejordsägare i Huluboda nämndeman Nils Nilsson, Gisel Mårtensson och Gumme Olofsson genom dess son Olof Gummesson jämte änkan Anna Håkansdotter käreande och skattejordsägarna Jöns Jonsson i Kallsjö å egna, Hans Åslessons, Erik Månssons samt Måns Jönssons vägnar svarande, angående tvistiga ägor dem emellan.

Huluboda påstår att rätta skillnaden mellan Huluboda och Kallsjö skall vara först i Skärsjöos, därifrån i väster till en redesten och så till Osbacken till märket av trenne stenar i samma linje, och sedan till Kyrkovägen, varest tillförne skall legat trenne stenar men en därav bortkommen, och därifrån till Hornskälet väster i Bulamåse, därest Kallsjö, Huluboda och Torp skola mötas åt, anhåller om häradsstyrelsen å samma rågång. Kallsjö protesterar och säger att rågången är från Bolebro i öster-söder åt Skärsjön.

1740-07-04 angående förlikning 1705 juni. Parter, från Kallsjö: Johan Jönsson, Jöns Simonsson, Jon Hansson och Måns Eriksson.

Från Huluboda nämndeman Per Nilsson, Mårten Giselsson och drängen Nils Nilsson å sin moder hustru Maria Svendsdotters vägnar. Parterna är vänligen förlikta.

Rāmärken Skärsjö os, en stor sten tätt intill Djäk nastigen, samt trenne stenar vid Bålebro. De först nämnda märkena är omtvistade. Ty blev den fastställda rågången roprät från den stora stenen vid Djäk nastigen i öster till Skärsjö os och uppgången, och upplades å rät streck efter skärvemarken såsom:

Trenne stenar i väst till Skärsjö os på en hög bergklint. Finns därifrån i väster på ett högt berg trenne stenar, än vidare i väster finns: Trenne stora stenar på en slät jordfast sten, stående i Hulebo kohage, och så rät streck till Djäk nastigen, varifrån ett av Hulebo

Nr 28. Siäravad, där Huluboda, Hökhult och Kallsjö med sina ägor dels hörna mellan Huluboda och Kallsjö är rågången från Siäravad efter gärdesgången till.

Nr 29. Trenne stenar på ett lågt berg, den mellersta 3 kvarter lång och lika bred med skarp rygg, visar merendels öster och väster.

Nr 30. Trenne stenar, den mellersta flat ovanpå med spets i väster 3½ kvarter lång och ¼ aln tjock.

Nr 31. Trenne stenar i hagen, den mellersta 3 kvarter hög och ½ aln bred, spetsar uppföre visar som nogast till.

Nr 32. En stor orörlig jordfast sten, därifrån i rät linje till:

Nr 33. Bålebro, varest Kallsjö ägor sig sluta mot Huluboda och Torps vidtaga, mellan de tvenne senare, påstås ägoskillnaden vara ifrån Bålebro till:

Nr 34. Tvenne stenar i Mosslaggen stående, den mellersta 1 aln hög, ½ dito bred valomskolad, visar merendels nordväst, ifrån vilka stenar Huluboda ägare erinrat ägoskillnaden går linea recta till:

Nr 35. Tvenne stenar på en jordfast, den största 2½ kvarter lång och 1½ dito bred.

Hitta till Skäravad
Latitud: 57°16'15.99"
Longitud: 14°51'4"

Norska kampanjer och Fröderyd

Text Per Frödholm

I Fröderyds dödböcker 1719-1771 finns sju soldater som varit på kampanj i Norge. Regelrätta stridskampanjer mot danskar och norrmän. Kampanjerna får väl ses som misslyckade, särskilt kampanj 2, vilken slutade med död svensk kung samt 3 000 ihjälfrusna karoliner på Jämtlandsfjällen. Här nedan följer en kort redogörelse för striderna hämtad från Wikipedia samt avslutningsvis Fröderyds dödboks nekrologer.

Första norska fälttåget 1716

Källa Wikipedia, texten är förkortad

I december 1715 landsteg Karl XII på Skånes kust efter 15 års bortovaro från Sverige. Det låg nära till hands, säger danska generalstabsverket, med rätta, att Karl XII efter återkomsten till Sverige skulle vända sina vapen mot Danmark. Då denna makt på grund av förhållandena till sjöss ej var åtkomlig på öarna eller Jutland, återstod att angripa densamma i Norge (...).

Karl XII avsåg att utföra fälttåget som en överrumpling. I snabba och oväntade drag skulle han med en liten men desto rörligare arme bryta igenom den utbredda försvarslinjen, intaga Kristiania. Överraskningsändamålet krävde, att inga uppseendeväckande omgrupperingar skedde ur armen i Skåne, och att truppsammandragningarna överhuvud gavs minsta möjliga omfattning. I enlighet därmed kom operationsarmén att bestå av endast följande trupper, vilkas samling pågick från slutet av januari: Konungens kår, som samlades vid Holmedal och bestod av 650 ryttare och 4 infanteribataljoner, nämligen Västmanlandsregementes livbataljon under överste Falkenberg, Närke-Värmlands regementes båda bataljoner samt av Södermanlands regemente en bataljon, Mörnens kår, som samlades vid Vänersborg och bestod av 1 900 ryttare och omkring 4 infanteribataljoner, sammansatta ur Smålands 5-männingar, Västgöta-Dals och Älvsborgs regementen samt Aschebergs regemente (Änkedrottningens livregemente). Hela styrkan utgjorde 7 970 man (...).

I Hölen förenades den 8-9 mars Mörnens kår med konungens, och följande dag gick marschen mot Kristiania. Norr om Ås, som nåddes den 11, befanns vägen förhuggen, varför marschen fortsattes över den frusna Bundfjorden. Kommen inom räckhåll för kanonerna från Akershus, varifrån en livlig eld öppnades, lät konungen sina trupper taga betäckning av de i fjordens norra del belägna öarna, Lindö, Nakholmen och Ladegårdsö, fortsatte marschen i skydd av dessa och marscherade vidare

runt Frognekilen samt nådde på aftonen byn Aker norr om huvudstaden, där fotfolket fick bivackera. Redan samma kväll red det svenska rytteriet genom huvudgatorna in i den norska huvudstaden, obesvärat av fästningsartilleriet, som icke var eldberett i denna riktning, ty »der blev ikke Tid til at flytte kanonerne», som det heter i danska generalstabsverket.

Följande dag, den 12 mars, ryckte även fotfolket in i Kristiania, medförande några få kanoner. Själva staden var därmed i svenskarnas våld, och trupperna inkvarterades därinne och i förstäderna. Norska regeringen hade lämnat huvudstaden och flyttat till Drammen. Men i Akershus fästning fick man småningom pjäserna riktade mot staden, och man underlät icke att beskjuta de av svenskarna belagda kvarteren, om ock med en viss försiktighet av hänsyn till stadens egna invånare. Situationen var icke av konungen oförutsedd, han hade givit order till Göteborgseskadern att söka ditföra belägringsartilleri och hyste planer på att med tillhjälp därav intaga fästningen. Men något artilleri skulle aldrig komma, och konungen, som måhända ej heller hyst stora förhoppningar därom, grep sig an med ett annat operationsföremål (...).

Överste Falkenberg ankom den 19 mars till Moss, som utan strid åter togs i besittning. Falkenberg fann nödvändigt att förskansa sig i Moss, där torget gjordes till försvarets centralpunkt med tillgångarna spärrade av spanska ryttare och palissader. Dessa åtgärder var desto mera påkallade, som Ascheberg, alltjämt oroad från de båda fästningarna och alarmerad av ett rykte om en dansk styrkas landsättning i Fredrikstad, tog sig före att mot slutet av mars retirera till Nössemark och därifrån ända till Västra Ed, lämnande bland annat åt sitt öde en vid Enningdalen posterad bevakningsstyrka, vilken följaktligen föll offer för ett utfall från Fredrikshald. Han hade väl avsett att återkomma med starkare krafter, vilka genom kunglig order var under uppsättning, men nu var det slut med sjöars och strömmars bärighet.

Så stod sakerna, då norska krigsrådet beslöt att övergå till ett mera offensivt uppträdande, bland annat mot Moss. Sistnämnda företag kunde sättas i verket, sedan förstärkningar från Danmark över skeppats till Fredrikstad. Mot den isoleerade Västmanlandsbataljonen iscensattes nu en i förhållande till dess ringa styrka oproporionerligt stor anfallsapparat. Den 13 april landsattes vid Kambo norr om Moss en styrka om 560 man, utgörande Småländska regementet under överstelöjtnant Huitfeldts befäl, ungefär samtidigt landsattes 2. Trondhjemska regementet, 1 000 man under brigadjär Budde, i Verlebukten söder om staden. Dessa trupper understöddes av amiral Gabel från en i bukten befintlig eskader med ej mindre än 64 kanoner och med Moss inom skotthåll. Falkenberg var bokstavligen omringad (...). Kort därpå sårades Falkenberg till döds. Västmanlänningarna synas därefter snart funnit sig så kringrända, att fortsatt motstånd var omöjligt. Huvuddelen av bataljonen, 510 man jämte överstelöjtnanten Ryningsvärd och 10 andra officerare, blev fångar; två fanor och två standar blev byte. Falkenberg avled dagen efter striden, den 14 april. Fångarna fördes ombord på ett fartyg och överskeppades till västsidan av Kristianiafjorden. De stupade svenskarnas antal uppgick till 100, norrmännen hade 30 fallna och 89 sårade.

Konungens belägenhet vid Kristiania hade genom Moss-ställningens fall, vårfloedets inträde med mera blivit sådan, att ett återtåg var oundvikligt. Natten mellan den 18 och 19 april tågade han i snabba marscher över Ekeberg till Onstadsund, där han på timmerflottar satte över den nu isfria Glommen, varefter han tämligen obehindrad av de efterföljande norrmännen nådde trakten mellan Fredrikstad och Fredrikshald, där han förlade armen med huvudläger vid Torpum. Här förblev hären i två månader, bland annat under avvaktan på belägringsartilleri. Den i maj månad ingångna överenskommelsen mellan Dan-

(Forts. på sidan 16)

(Forts. från sidan 15)

mark och Ryssland om en landstigningsexpedition till Skåne var - eller föregavs vara - en av orsakerna till att Karl XII ansåg sig böra hålla sig kvar i ett slags anfallsberedskapsställning inom Norges gräns. I juni gjordes ett överrumplingsförsök mot Fredriksten, vilket dock misslyckades. Svårigheten att underhålla hären, särskilt efter Tordenskjolds lyckade angrepp i Dynekilen i slutet av juni nödgade konungen avsluta fälttåget och draga trupperna in i Sverige. Västmanlands regementes andra bataljon beordrades genom en i juli utgången order till småländska gränsen och återfinnes den 23 september i Skåne till en styrka av 586 man jämte befäl. I november samma år blev emellertid delar av trupperna hemsända till rotarna.

Andra norska fälttåget 1718

Källa Wikipedia

Nu hade kungen skrivit ut kring 40 000

man. Det var en stor styrka, men landets sista krafter hade uppjudits och många soldater var mycket unga och oövade. Planen var att general Armfelt skulle ta en styrka på 11 550 karoliner, varav ca 8 000 var stridande förband, och anfälla det nordliga Trondheim, för att kapa Norge på mitten. Dessutom var Trondheim en viktig stad och dess erövrande skulle betyda mycket för fälttåget. Själv skulle Karl XII ta huvudstyrkan i söder och gå genom Halden mot Kristiania. I november belägrades fästningen Fredrikssten nära Halden, och under kungens direkta order framskred belägringen mycket fort. Just Fredrikssten var av avgörande betydelse för fälttåget, den kallades för "Norges nyckel" eftersom den som behärskade den strategiskt viktiga fästningen också behärskade knutpunkten i det visserligen primitiva men viktiga norska vägnätet, utan det skulle de danska trupperna i Norge vara helt avskurna från övriga Danmark och därmed

ge upp ganska snart, det var en realistisk plan men fästningen var svårintaglig och trupperna som försvarade den var väl förskansade inne i den med stora förråd av både mat och vapen. Men den svenska belägringen fortskred sakta och en svensk seger låg inte helt utom räckhåll. Men då, den 30 november, träffades kung Karl XII av en kula som genomborrade bägge tinningarna och direkt medförde döden. Fälttåget avbröts; sydarmén marscherade tillbaka till Sverige och gårdarna medan nordarmén stod kvar utanför Trondheim längre norrut. Så snart Armfelt varskoddes om kungens död (och även avbrytandet av huvudanfallet), beslöt även han att retirera. Det blev en hård återmarsch, genom kallt klimat och soldaterna led svårt av törst, kyla och överraskades även av en snöstorm. Hälften av dem, 3 000 man, kom aldrig tillbaka från vad som brukar kallas Karolinernas dödsmarsch.

Fröderydsbor i Karolinerarmén

1719

3 söndag efter 13dagen. Olof Håkansson i Hulebo, född i Ingelamåla 1701, följde till Norge som soldatdräng för ¼ år sedan, sjuk i Strömstad i 10 veckor, död på hemresan i Hultatorp den 6 januari, 17½ år, begravd för vapenhusdörren. Fröderyd C:2 sid 337.

1757

4 september begrovs Åke Andersson Komberg i Hultatorp, född 1690 i Fågel-
leken Bäckaby socken, fader Anders Åkesson, moder Marit, tjänat i Vetlanda socken Tångerda by, blev sedan ryttare 1715 för Komstad Nilsgård, med på båda fältslagen i Norge, och tåg till Göteborg samt tåg till (bläckkladd) och sist åt Dalarna, avsked i juni. Alltid bott i Äsprilla in till slutet då han kom till Hultatorp, gift 1717 med pigan Kerstin Nilsson, gift i 40 år, avlat 5 barn, 4 söner 1 dotter, 1 son 1 dotter döda, 3 söner lever, ansatt av sjukdom i bröstet, död den 29 augusti, 67 år gammal. Fröderyd C:3 sid 287.

1760

30 mars begrovs Hans Olsson i Frösö Södergård, född 1695 i Frösö Södergård, fader Olof Svensson, moder Elin Johansson, hemma hos föräldrarna i 24 år då de dog, tjänade 1 år innan han först blev trossdräng i 6 år och 22 år ryttare (?)

andra gången i Skåne, då vårt folk där kamperade och därpå i Norge då kung Karl XII blev slagen 1718, avsked efter 28 års tjänst år 1740, då tåget skulle till Finland, gift 1720 5 i fastan med pigan Sara Månsdotter, gift i 40 år, avlat sönerna Johan och Måns, vilka lever, sedan han slupit Kristianstad, helst han levte i 20 år var ryttare i Norby i Myresjö socken den tid han var i tjänst, varit frisk alla dagar, ansatt av svullnadssjuka, låg till sängs i 6 veckor, död den 18 mars, 64 år gammal. Fröderyd C:3 sid 293.

1761

3 maj begrovs avskedade gamle ryttaren Nils Lindbom i Äsprilla, född 1684 i Ljunga socken, fader Nils Matsson, moder Karin, efter att ha tjänat på några ställen blev han 19 år gammal ryttare för Hjelteryd Myresjö socken, var med i kampanjen mot Norge och på flera ställen, tjänade i 31 år, avsked för svag syn, gift 21 år gammal med änkan Greta Andersdotter i Nävelsjö socken, gift i 56 år, avlat 6 barn, 3 söner och 3 döttrar, blind i 20 år, har njutit fattighjälp, var frisk i sin bästa ålder, sökt hjälp hos medicus för synen, men det blev värre, död den 29 april av ålderdomssvaghet, 71 år vid pass gammal. Fröderyd C:3 sid 297.

1769

30 april dog och den 4 maj begrovs gamle mannen Gudmund Månsson i Årset Lillegård, född efter berättelse

1686 i Lilla Allgunnaryd Hultsjö socken, fader Måns, moder Karin, kunde läsa ganska väl i och utan bok, fattade väl predikans innehåll, gick åt Norge som trossdräng i ofreden mellan Sverige och Danmark, i 11 veckor. Gift 1 vid hemkomsten i gården Backen Hultsjö socken med änkan Kerstin Svensdotter, hade 1 son med henne som nu är död, gift 3 (står 3) med änkan Maria Hansdotter i Bråten Bäckaby socken, fött honom 1 ännu levande son Magnus under 7 års äktenskap, gift 2 (står 2) med nu levande änkan Bengta Nilsson i Kyrkotorp (?) i 18 år, inga barn födda, har bott på alla 3 ovan nämnda ställen, flyttade sedan till Sandvik i 2 år, Trishult Lannaskede socken i 2 år, Fröderyds by Södergården i 3 år, brukade gård så länge han förmådde, de sista 5 åren haft hus hos sin styvson Nils Jonsson, som och styvfader med sin moder (?) härbärgerat i Årset Lillegård, död av bröstkvav, 83 år. Fröderyd C:3 sid 337.

1770

7 juni dog och den 17 begrovs gamle mannen Johan Nilsson i Årset Storgård, född vid midfastan 1697, fader Nils Börjesson, moder Margareta Bengtsdotter i Hökhult Andersgård. Kunde läsa i och utom bok. Hemma i 18 år. Sedan tjänst hos prosten Boman i Fröderyd i ett år, till krigstjänst i Norge i 3 år, till Stock-

(Forts. på sidan 17)

holm i 3 år, såsom hemmansägande, fick avsked därpå och gick åter i faderns tjänst och bröd. Gift 25 år gammal med nu änka Karin Karlsdotter i Årset Storgård, som födde honom 2 döttrar Lisbet och Sara, den senare med dess barn död, den förra lever, gift med förre kyrkvård Nils Nilsson i Hultatorp Östergård. Bott stadigt med sitt hushåll i Årset. Levtt stilla och fogligt i sitt hus så vida mig är bekant. Haft god hälsa till sista året, var sängliggande av sjukdom för några år sedan. Vid krafternas avtagande haft 2 sina barnbarn hos sig till biträde vid gårdsbruket, efter egen muns bekän-nelse gått sina morföräldrar med lydig-

het tillhanda i anförtrodda hussysslor. Var sista gången i Guds hus Dominica Quasimodogenti 1769 och offentlig nattvard, samt nattvard 2 gånger på sotsängen november 1769 och maj 1770, angeläget att försona sig med Gud. Från den 27 maj svag i huvud och bröst, tycktes täras bort av tvinsot, tog avsked av världen och sina anhöriga, något över 73 år. Fröderyd C:3 sid 345.

1771

20 februari dog och den 3 mars begravs gamle mannen och ryttaren Per Håkansson Hjeltberg i Ljunganäs Korpralsgård, född i Hjeltaryd Myresjö socken 1693,

fader Håkan Hjeltberg, moder (inget namn), lärt läsa på enfaldigt sätt i bok, levtt stilla och utan förargelse. Blev ryttare 1711 och således bevisat kampanjer i Skåne och Norge, med flera, tjänat i det ståndet i 30 år, gift 3 gånger: Ett med pigan Sara Jönsdotter i Broby Trulllagård och haft 2 döttrar som lever än. Två med Lisbet Johansdotter i Ljunganäs Korpralsgård, haft 4 barn varav 2 söner lever. Tre med nu änka Sara Jönsdotter, utan barn. Alltid frisk till senaste åren, sängliggande ibland av ålderdomssvaghett, till nattvarden sist vid nyårsdagen 1771, 78 år, liktext 2 Tim 2:3. Fröderyd C:3 sid 349.

Märkesåret 14

Bondetåget

En demonstration den 6 februari i Stockholm av över 30 000 bönder, som uppvaktade kung Gustaf V. Manifestationen var uttryck för en konservativ kritik av Karl Staafs liberala regerings försvarspolitik.

Baltiska utställningen

Konstindustri- och hantverksutställning i Malmö från maj till oktober.

Ärkebiskop Söderblom

Nathan Söderblom tillträder den 20 maj svenska ärkebiskopsämbetet.

Första kvinnan på stol 7

Selma Lagerlöf första kvinna i svenska akademien den 28 maj (formellt 28/12). Idag sitter litteraturprofessor Sara Danius på Selmas stol.

Kanaliserad trafik

Panamakanalen klar den 7 juni, till en kostnad av 6 000 döda kanalgrävare.

Skotten i Sarajevo

Skott med vilka serben Gavrilo Princip, på uppdrag av serbiska nationalistiska organisationen Svarta handen, dödade ärkehertigen och kronprinsen Franz Ferdinand av Österrike och hans hustru Sophie von Chotek den 28 juni 1914 i Sarajevo. Händelsen utlöste den så kallade svarta veckan som följdes av utbrottet av första världskriget.

Vad till våra växter duga

Text Lars-Åke Andersson

Libbstickan

Kommer ursprungligen från Iran men har länge odlats i Sverige och förvildats. Örten har enligt Arvid Månsson, som skrev "En mycket nyttig Örtabok" utgiven 1642, inte mindre än 19 dygder. Alltså är verkningsfull på olika sätt mot nitton olika åkommor. Dessutom är en del mera skrockfulla saker knutna till örten.

Den sägs bland mycket annat kunna bota könssjukdomar och därav tyska namnet Liebstöckel. Libbstickans rot och frö beveka kvinnans tid, fröet är kosteligt att bereda mat med likvärdigt med persilja och peppar, förtär den överflödiga vätskan och stillar invärtes pina.

Om dess avkok dricks med vin lindras "bolen maga" (uppblåst mage). Fröet kokat och drucken utdriver såväl gulsot som melankoli. Rök och karbad gjorda på libbsticka driver ut stenar (njursten, gallsten). Tre skedar vatten av avkok intagen två gånger om dagen lindrar håll och styng. Även mot heshet kan samma dos intagas morgon och kväll. Tvättar man sig med samma vatten får man ett klart ansikte.

Detta den hälsobringande delen. På det skrockfulla planet kan nämnas att om man planterar en libbsticka vid vart och ett av husets fyra hörn eller riktat mot vart och ett av de fyra väderstrecken skyddar detta mot såväl troll som onda andar. En planta satt invid husets dörr gör att ormar inte kan ta sig in i huset. Att det senare stämmer kan bevisas av att jag aldrig haft någon orm inne i min sommarstuga. Jag har nämligen sedan många år en stor planta intill trappan.

Var låg gården Löneberg?

Text Lars-Åke Andersson

En fråga jag ställt mig många gånger är var i Fröderyd låg gården Löneberg? Eller har den funnits som egen gård?

Alltnog, i mitten av 1700-talet finns Löneberg i husförhörslängden och i födelseboken är barn födda i Löneberg men sedan upphör adressen tydligen att existera. Flera årtionden senare dyker en backstuga med samma namn upp, inget ovanligt namn så det kanske inte har något samband.

Jag tror för min del att gården låg någonstans i södra ändan av Fröderyd socken eftersom den i de längder den är med i är placerad bland gårdarna i den delen. Har någon av er stött på Löneberg i er Fröderydsforskning så hör av dig.

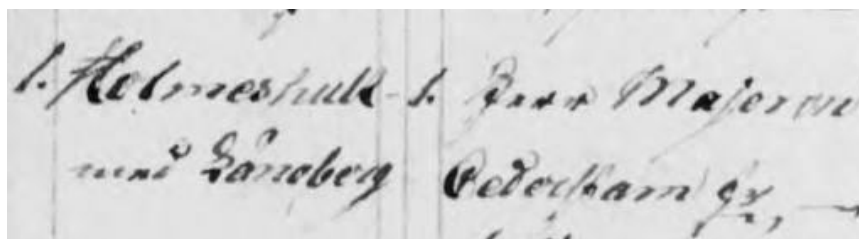
En som hörde av sig är en dam i Linköping som heter Birgitta Axelsson. För ett par år sedan hade hon i sin forskning hamnat i just Löneberg och ville ha hjälp. Hennes förfäder bodde i Löneberg åren kring 1750 och minst tre av deras barn föddes där. Mannen hette Jordan Nilsson och hustrun Annika Eriksdotter, de var båda från Bjurtjärn socken i Värmland.

Då inställer sig naturligt nästa fråga. Varför flyttar en småbarnsfamilj från Värmland till Småland i mitten av 1700-talet? När familjen första gången dyker upp i Fröderyd är det i Röshult och mannen står som kolare. Jordan Nilsson föds 1700 eller 1710, två olika årtal finns, och hustrun Annika Eriksdotter föds 1709. Enligt uppgifter från ovan nämnda Birgitta Axelsson, gifte de sig i Bjurtjärn 1731 och där föds deras första barn: Gertrud 1732, Nils 1734 och Erik 1741. Nästa barn Annika föds i Röshult 1745.

Så följer tre barn födda i Löneberg: Stina 1748, Margareta 1751 och Maria 1753.

Så försvinner de ur Fröderyds längder. Just husförhörslängderna är ju inte särskilt välförda vid den tiden. Äldsta dottern gifter sig 1756 med Peter Svensson Widerström i Marbäckshult, Ramkvilla socken, medan övriga familjen av allt att döma drog vidare söderöver och hamnade i Virestad socken i södra delen av Kronobergs län. I Virestad får de flesta av barnen sluta sina dagar. Jordan Nilsson, kolaren från Bjurtjärn, avlider den 17 november 1782.

Mina frågor, var låg Löneberg och varför flyttar man från Värmland till Småland vid den här tiden, kanske inte blir besvarade. Flyttningen torde dock ha något samband med gruvdriften i Fröderyd och masugnen i Holmeshult att göra.

Holmeshult med Löneberg. Herr majoren Cederstam. Mantal 1803. Daterad 1802-11-04.

Holmeshult. Ett mantal frälse uti Fröderyds socken af Westra härad och Jönköpings län, med qvarn och såg taxerad till 5,820 rdr rmt, eges af Sven Säfbom. Gården har tillhört brukspatron Daniel Schröder, som här anlade för de i orten befintliga jerngrufvorna en masugn, privilegierad 1746, som såldes af anläggarens son till Eksjö-Hofgårds-bolaget; der förfärdigades en tid tackjern af särdeles godhet samt kakelugnar m. m.; men masugnen nedlades på 1790-talet. Sednare egare af gården voro: major Nils Cederstam, sekret. W. Unbäck, år 1828 kammarherren C. von Schmitterlöw.

Lönebergs uppgradering till frälse med backstuga

Text och klipp Per Frödholm

¼ Löneberg

Brukare Nils Jonasson, f. 1751. Gift med Lisbet Månsdotter, f. 1734 (Fröderyd AI:5 sid 705).

¼ Löneberg

Lagd under Holmeshult 1802 (Fröderyd AI:6 sid 97) (se sidan 10).

¼ Löneberg (namnet struket). Nytt namn Backstugan (under Holmeshult)

Nils Jonasson, f. 1751. Död 1813. Gift med Lisbet Månsdotter, f. 1734, död 1812 (Fröderyd AI:8 sid 51).

Fröderyd C:4 sid 333. Den 2 december (1812) dog fattighjonet hustru Lisbet Månsdotter i Holmeshult backstuga. Född 1734, fader hemmansbrukare Måns Jaensson, moder Elin i Brånskog. Gift 2 gånger. 1). 20 år gammal med Håkan Månsson, avlat 7 barn, levde tillsammans i 20 år. 2). Med Nils Jonasson från Holmeshult, levte tillsammans i 24 år. Död av ålderdomsbräcklighet 78 år.

Fröderyd C:4 sid 335. Den 17 februari (1813) dog fattighjonet änkemannen Nils Jonasson ifrån Holmeshult backstuga. Född 1750 i Sandsjö socken och Lilla Hult. Död av ålderdomsbräcklighet 63 år.

- mera Löneberg Holmeshult å sidan 3, 10 och 13 -

Från Fröderyd kommuns protokoll

Text Lars-Åke Andersson

Från år 1862 fick Sverige två beslutande lokala organisationer. Tidigare hade all verksamhet varit underordnad kyrkan men från detta år bildas en kyrklig och en borgerlig kommun. Det innebar att från det året fördes således två olika protokoll. De kyrkliga finns arkiverade i landsarkivet medan de för Fröderyd finns i det kommunala arkivet i Vetlanda Stadshus.

Min avsikt är att i detta och framtida nummer av Rötter & Frön presentera ett urval av de beslut som fattades och med kommentarer till dem. Inledningsvis tar jag ett år i taget och börjar således med 1868 års Kommunalstämmaprotokoll.

Det borde rimligen finnas protokoll från 1862 men i "fröderydshyllan" är den äldsta boken från 1868. Det har sannolikt funnits en äldre eftersom det i det första protokollet talas om omval på olika poster.

Den 23.2

Beslutades om svagsinta Lisa Carin från Klev och gruvarbetare Wests (ska vara Wist) barn i Fredriksberg. Lisa Carin ska tills vidare gå på socknen och vara på vart hemman i åtta dagar. Wists två barn skall utackorderas.

Kommentar 1: Lisa Carin Svensdotter (även skriven som Lisa Catharina) född 6.9.1822 i backstugan Ängsholm eller Åkersholm under Klev. Föräldrarna var Sven Jaensson (10.10.1757 i Södra Solberga) i dennes andra äktenskap med Lena Larsdotter, (1788 datum saknas). I sitt första äktenskap hade Sven Jaensson sex barn, de flesta födda i Skepperstad socken. I sitt andra förhållande fick han tre barn.

Lisa Carin beskrevs redan som liten som sinnessvag och det följde henne livet igenom. Fadern dog när hon var elva år och familjen kallades utfattiga och modern som fattighjon. Hon avled 1851. År 1860 fick Lisa Carin en oäkta dotter Lovisa Kristina född 18.3.

De bodde av allt att döma kvar i backstugan under Klev till 1896. Då utvandrade Lovisa Kristina till Danmark, modern flyttade samma år till backstugan Lövdal under Röshult. Den stugan finns inte omnämnd tidigare så kanske det var något socknen uppförde för hennes skull (kanske hittar jag uppgifter längre fram i protokollet). Dottern anslöt efter en tid i Danmark till modern i Lövdal. Lisa Carin avled

den 18 november 1901. Då hade dottern flyttat men återkom efter moderns död med sin familj bestående av make och två barn.

Kommentar 2: Gruvarbetare Johan Gustav Jonsson Wist var änklings och född i Korsberga socken och där föddes även de två barnen. De står som utflyttade från Korsberga till Norra Sandsjö 1868 men återfinns samma år i Fröderyd och skrivna "på Socknen". De båda barnen föddes 1856 och 1859.

Den 20.4

Var det tydligen någon form av årsstämma. Då valdes till ordförande Christian Carlsson, Årset till ordförande och till vice ordförande Johan Åhlander, Fröset. Till ordförande i kommunalnämnden valdes Nils Eriksson, Hultatorp, med Johan Petersson som vice och till ledamot Bengt Lindqvist, Årset.

Den 7.6

Beviljades soldaten Samuel Falk i Röshult fattighjälp.

Kommentar: Falk var född 1820 och blev soldat när han var tjugo år. Han fick tillsammans med hustrun Lisa Stina Johansdotter fem söner av vilka tre blev soldater. Två av sönerna omkom i en sprängolycka i Skiffergruvan. Falk avled 1888 och hustrun 1891.

Den 28.6

Beviljades fattighjälp till Carl Magnus Svenssons son Olavus i Nackeström

Kommentar: De bodde på torpet Strömslund under Nackeström Sonen Olavus eller Olof som han står skriven som var född 12.10.1842 och det är noterat att han lider av fallandesot.

Den 6.8

Beslutade kommunalstämman att bygga ett sockenmagasin i Årset. Det skulle ha en längd av 14 alnar och en höjd av 11 alnar med en höjd av 7 alnar.

Kommentar: Idag vet vi inte exakt var magasinet låg men Hembygdsföreningen har satt upp en skylt på den troliga platsen. Den gamla vägen söder ut från Årset mot Bäckaby har strax efter byn en liten backe som kallas Magasinliden. I en annons i Hvetlanda-Posten 1926 finns en annons där kommunen annonserar ut magasinet till försäljning och rivning.

Den 20.10

Beslutades att sockengossarna Joh. Aug. Pettersson och Axel Gustav Nilsson skall bortauktioneras till lägstbjudande fram till 1 maj nästa år.

Kommentar: Under rubriken "I socknen" finns en Johan August Petersson, det torde vara den ovan nämnde. Någon med namnet Axel Gustav Nilsson har jag inte kunnat finna. Johan August Petersson var född 26.6.1852. Han blev sedan skriven hos Anders Nilsson Lindqvist i backstugan Dalen under Holmeshult. Så det var troligen han som gav det lägsta budet. Johan Augusts föräldrar var Peter Fredriksson och Lisa Håkansdotter boende i en backstuga under Angseboda. Båda föräldrarna avled 1853 med ett halvt års mellanrum. Två äldre bröder hade avlidit 1848. En äldre bror har noteringen "går med handel" och en broder som placerades i Ingaboda efter föräldrarnas bortgång.

Johan August står som utvandrad till Hannover i Tyskland 1870.

Den 8.11

Beviljades Sven Holm i Strömmen fattighjälp.

Kommentar: Strömmen är detsamma som Nackeström. Sven Johansson Holm var född i Fröderyd men gift och tidigare bosatt i Hjärtlanda socken. Familjen, som då bestod av hustrun och tre barn kom till Fröderyd och Västerkvarn som stutare 1861. Där avled hustrun Johanna Maria Jonasdotter född 1827 och avled 1863. På gården fanns vid samma tid en piga, Stina Catharina Isaksdotter född 1840. Hon blev Holms andra hustru och samtidigt flyttade de från Västerkvarn till Nackeström. Hon födde en son Carl August 1865 som står som oäkta men av Holm erkänd som hans. I Nackeström får de en dotter 1867. Hustrun avled 26.4.1868 och detta var sannolikt skälet att familjen beviljades fattighjälp.

Vad som hände 1869 får du förhoppningsvis veta i nästa års Rötter & Frön.

Sven Andersson Holmberg i Biskopsberg

Text och foto Lennart Ekström

Sven Andersson var min mormors mormors far, född i Ramkvilla socken 1781, son till Anders Persson (Viberg) och hans hustru Lisbeth Eriksdotter. År 1809 bodde Sven i Holma, Hultsjö sn, och flyttade samma år, eller 1810, till Biskopsberg i Bäckaby socken.

Trettio år gammal var han dräng i Biskopsberg och ingick 1811 äktenskap med pigan Catharina Persdotter samt köpte 1/6 mtl Biskopsberg av Johannes Jonasson och Lisa Persdotter i Slagstorp för 1 333 Rdr 16 s Banco "jämte öfvriga wilkor". Sven Andersson vilken skrev sig som Holmberg ägde under 1820-1830-talet även 1/4 mantal Holma. Troligen härstammar namnet Holmberg på de två gårdsnamnen "Holm" i Holma och slutledet "Berg" i Biskopsberg.

Bland ättlingar i Amerika är det känt att han hade två gårdar, en i Holma och en i Biskopsberg, och en tolkning av namnet Holmberg är enligt Rochelle Holmberg i Texas USA (sexmänning till mina döttrar) följande:

He had two farms near Hultsjö, one named Holma and one named Berg, from which he took the name Holmberg.

I en ålder av 24 år gammal avled hustrun Katarina av bröstfeber 1820. Sven Andersson stod nu ensam med tre små barn, Lisa Stina, Peter och Anna Lisa, den senare drygt 1 år gammal. Boupp-teckning blev förrättad den 2 maj 1820. Det var inte lätt för mannen att vara ensam med små barn, så 1827 ingick han i nytt äktenskap, nu med Maria Katarina Nilsson (1804-1876).

Vid dottern Anna Lisas födelse 1818 nämns han i födelseboken under namnet Holmberg. I Bäckaby sockens vigselbok för 1827 står följande antecknat:

*Enkomannen, Rusthållaren och Frelse Hemmans Egaren Sven Andersson Holmberg i Biskopsberg af Hultsjö Sn och Pigan Maja Catrina Nils Dr i Gammalstorp.
Holmberg aflämnade 1). attest 1827-05-06 af Pontén i Hultsjö. 2). 1826 års Debet Sedel andra art upgår till 2 Rdr 45 sk. 3). Upvisade arvskifte år 1821-01-03, förrättad af T Holm och undertecknad af Sven Holmberg och Johannes Persson, förmyndare samt Tingsrättens i Komstad förmyndare förordnande för nämnde Johannes Persson, daterat 1827-05-03, samt afvittringsbevis daterat i Holma 1827-05-06. Giftomannabevis lämnades af Nils Hjertberg, fader till pigan Maja Catrina, daterat 1827-05-12. Vigde 1827-06-11 af Joh. Tellander, Cr i Bäckaby.*

Äldsta dottern Sara Lisa Svensdotter från äktenskapet med Maria Katarina Nilsson ingick giftermål med Johan Magnus Pettersson. I detta äktenskap föddes sonen Johannes Emil Florén som senare kom att bli kyrkoherde i Fröderyd pastorat. Om Johannes Emil Florén har jag berättat tidigare i Rötter & Frön.

Det har berättats för mig att i förhållande till folkmängden var Stockaryd socken, och kanske även Bäckaby socken, en av de socknar i Sverige som hade flest utvandrare. Jag är benägen att tro detta ty då man följer husförhörslängderna finns det knappast någon sida som inte innehåller "till N Amerika".

Av Sven Holmbergs 10 barn i hans båda äktenskap hade sex barn själva emigrerat eller deras barn i sin tur. Även hustrun i andra äktenskapet hade ett barnbarn som emigrerade till N Amerika. Sonen Peter Holmberg hade ett barnbarn, Alfred Holmberg, vilken emigrerade 1889. Dottern Anna Lisa Svensdotter hade tre söner vilka emigrerade 1868 och 1869. Dottern Sara Lisa Svensdotter emigrerade själv tillsammans med sin man och familj 1874. Dottern Johanna Katarina Svensdotter emigrerade med man och familj 1868 samt fyra av hustruns Maria Catharinas barnbarn lämnade Sverige för "lyckan" i USA.

Flera av Sven Holmbergs barnbarns barn, och barnbarn till Samuel Holmberg i Rulla, Ramkvilla, emigrerade till USA likaså hans barnbarns barnbarn Sven Johan Holmberg i Hultsjö. Sven Johans hustru emigrerade även hon och deras barn några år efter makens död och flyttade till Shenandoah i delstaten Iowa.

Död är gravstenen

Denna historiskt intressanta sten stod på
Hultsjö kyrkogård.
Nu bortforslad och åsidosatt.

Astrid och Maggie samt en nitisk fotograf

- en nykter reflektion över ett foto

Text Per Frödholm samt urkunder i Blekinge läns folkhögskolas arkiv, Blekingearkivet

Det kan inte nog understrykas hur viktigt det är att datera och beskriva sina foton. Känns kanske överarbetat i närtid, men blir desto viktigare ju längre tiden går.

Bilden nedan är ett bevis på vikten att komma ihåg tiden som fastnar på negativ. Vad berättar bilden utan dokumenterad historia? Tja, alla kan ju se att det är en järnvägsstation, troligen svensk. Det bör vara sommar med tanke på klädsel. Och tiden bör nog vara tidigt 1930-tal. Mer än så går inte att klämma ur. Om inte annat kan betraktaren begrunda dam- och herrmodet. Notera männens byxlinning, nästan upp till hakan samt mycket textil i byxben och rockar. Damens hatt i handen och den andra damhatten på huvudet luktar nästan 1920-tal.

Nu är det lyckligtvis så att just denna bild är väl dokumenterad. Eller rättare sagt omständigheterna runt bilden, varför det är en järnvägsstation och varför det är sommar, även datum och järnvägsstationens plats är kända. Fotograf är också lätt att ange: redaktör Axel Tage Valdemar Petersson, Gränna.

Personerna på bilden har precis avslutat Centralförbundets för nykterhetsundervisning trettonde allmänna utbildningskurs för studie- och ungdomsledare, präster och predikanter med flera, anordnad å Bräkne-Hoby folkhögskola 7-23 augusti 1933.

Redaktör Axel Petersson från Gränna är en av deltagarna, vilken går runt med kamera och knäpper informella bilder under kurstiden. Dessutom finns ett officiellt gruppfoto på deltagarna. Utifrån detta gruppfoto kan två personer på järnvägsstationen identifieras, nämligen damerna närmast kameran. Damen med kläder och hatt i händerna är Astrid Hellgren från Stockholm och damen med kappa och hatt är Maggie Pettersson från Östersund (Maggie benämns Jämtland på de informella bilderna).

Axel har monterat sina foton på pappersark samt med maskin skrivit rubriker under varje bild. Dessutom är ett tunt silkespapper monterat ovanpå gruppnotet, på pappret finns en löpande numrering vid varje persons huvud, samma löpande nummer finns antecknade på deltagarlistan – dokumentationen kan inte bli bättre.

I kursdeltagarnas studentikosa tidning:

Fallfrukten, officiellt organ för enskilda inbillningskonferensen i Bräkne-Hoby, står att läsa:

Inför upprottet

Den 6 augusti kommo vi. Efter en för många lång resa var det kanske inte så underligt om trötthetssymptomen kunde förmärkas då vi den första kvällen träffade sam-

man och kanske mönstrade varandra med en viss försiktighet. Det var väl samma fråga som vid det tillfället trängde sig på oss alla: hurudana äro kamraterna. Hur skall det gestalta sig att i tre veckor vara samman med alla dessa främmande människor från olika håll? Hur skall det bli med kamratandan? Idag vet vi att den där ängsliga frågan var tämligen onödig. Idag inför upprottet då vi söka få en samlad bild av det som under de oförgätliga veckorna tilldragit sig kunna vi ärligt och uppriktigt konstatera att kamratskapet har varit fullt och helt. Just nu, då inte så många timmar återstå till händerna skola tryckas för avsked, är kanske det djupaste intrycket just detta kamratskap, denna samhörighetskänsla som svetsat oss samman till enheten. Vi kan inte här varit godtemplare, nationaltemplare, blåbandister, klubbister eller vildar, vi har varit kamrater. Detta kamratskap har jämnat gränserna mellan de olika lägren. Det har sopat undan titlar och etiketter.

Inför stundens allvar

3 veckor. Hur mycket rymmer ej denna tidsperiod. Hela bokhyllor skulle kunna fyllas med allt som har hänt, talats, pratats, observerats, skuggats, skojsats, plåtats, diskuterats, upplevts, sjungits, ärits och druckits.

Annonser

Badlakan för uppsamling av avskedstärarna bäst och billigast i Hoby Bosättningsmagasin.

På Hoby Station.

(Forts. på sidan 22)

(Forts. från sidan 21)

Om damerna på fotot samt om fotografen:

Maggie Gunvor Linnea Pettersson

Född 1911-02-04 i Gällivare. Bosatt på Brunflogatan 41, Östersund år 1933. Utflyttad som Maggie Jönsson 1938-09-12 till Stockholm Hedvig, Skeppargatan 21.

Gift 1938-05-22 med Carl Jönsson Jutagård, född 1909 i Svedala. Maggie avliden 1992-04-23. Källor:

- * SCB - Församlingsbokutdrag (1930), bildid: A0001330_00743 (SVAR) och SCB vigselbok Östersund 1938
- * Östersund Alla:3e sid 1738
- * Gällivare CI:12 sid 295
- * Östersund BII:3 sid 186
- * Hedvig Eleonora Bla:97 sid 152
- * Gravsatt på Norra begravningsplatsen, kvarter 19B, gravnummer 227, Solna, tillsammans med make, föräldrar med flera.

Astrid Karolina Hellgren

Född 1910-12-25 i Stockholm Maria. Bosatt på Birkagatan 24, 3 trappor, Stockholm år 1933. Bör vara gift König 1960-12-24. Bör vara avliden 1992-08-31 i Vadstena. Källor:

- * Stockholms stadsarkiv Rotemansarkivet
- * Sveriges dödbok

Axel Tage Valdemar Petersson Grennfelt

Typograf, redaktör, författare, född 1908-06-16 i Västervik, bosatt i kvarteret Två Liljor, nr 120, Gränna (1935). Anställd vid Gränna boktryckeri 1921 (äger företaget 1929). Innehavare och ansvarig utgivare av Gränna Tidning (redaktör 1929). Ordförande av Godtemplarlogen i Gränna. Sekreterare i Gränna Hantverksförening. Ordförande i Drätselkammaren. Ordförande i Nykterhetsnämnden. Ordförande i Högre folkskolan. Ledamot i Stadsfullmäktige. Ledamot i Kyrkofullmäktige. Ordförande i Folkpartiets lokalavdelning. Sekreterare i Gränna Turistförening. Aktiv i Tempelriddarorden RT Minerva. Sekreterare i Andréminnet och museerna i Gränna (1947). Avliden 1986-06-27 i Gränna, begravd på Gränna kyrkogård. Källor:

- * Gränna Alla:8 sid 389
- * Gränna Alla:8 sid 462
- * runeberg.org/pgsmal/0098.html
- * runeberg.org/sfl/4/0147.html
- * runeberg.org/vemarvem/gota48/0348.html
- * Gravar.se

Döda Bäckaby 1695

Maria besökelsedag. Löjtnant Måns Nilsson i Knutstorp, född i Solberga socken, hemma i 22 år, i tyska kriget ryttare i 25 år, sedermera ryttartjänst i skånska kriget och i Norge, korpral i några år, och löjtnant i år, gift med Catharina Hemmingsdotter i 30 år, 7 barn, efter hennes död gift med Elisabet Jönsdotter för 14 år sedan, sjuk av ålderdomssvagheter i några år, död 29 juni, 86 år, begravd vid sånghuset.

Se Rytteriet 1678 ovan...

Rytteriet 1678

Generalmönsterrulla uppå Smålands kavalleri och överste Peder Stålhammars regemente och Johan Stålhammars kompani, 1678-04-08. (Källa: Rullor 1620-1723 1678:2 (1678-1678) sid 346)

Fröderyd socken

Gemena ryttare

Rullor 1620-1723 1678:2 (1678-1678) sid 347

- * Bengt Persson och Sven Månsson, för Hökhult. Häst kass, fattas karbin
- * Måns Larsson och Måns Börjesson, för Fröderyd. Ingen mundering
- * Gudmund Karlsson och löjtnant Per Jonssons änka, för Kallsjö. Häst kass, ingen karbin
- * Olof Börjesson och Johan Hansson, för Fröset. Kommenderad
- * Måns Nilsson och Gise Mårtensson, för Hultaboda. Kommenderad, hemkom
- * Anders Jonsson och Sven Perssons son, för Ingaboda. Häst kass
- * Gunnar Olofsson och Joen Anderssons änka, för Flathult

Bäckaby socken

Gemena ryttare

Rullor 1620-1723 1678:2 (1678-1678) sid 347

- * Simon Svensson ryttmästare och Johan Stålhammar, för Rösås
- * Måns Persson och Sven Persson, för Slageryd. Häst kass
- * Erland Olofsson och Måns Mattsson, för Tostatörp. Kommenderad
- * Gunnar Jönsson och Per Bengtsson, för Bäckaby
- * Per Svensson och löjtnant Måns Nilsson, för Knutstorp. Kommenderad (se nekrolog nedan vänster)

Ramkvilla socken

Gemena ryttare

Rullor 1620-1723 1678:2 (1678-1678) sid 347-348

- * Simon Andersson och Per Andersson, för Höreda. Ingen karbin
- * Nils Olofsson och Per Simonsson, för Torp
- * Joen Nilsson och Nils Jonssons son, för Svinaryd. Ingen karbin
- * Simon Håkansson och Nils Håkanssons (?), för Söreskog. Kommenderad
- * Håkan Persson och Olof Persson, för Skärbäck
- * Joen Joensson och Per Nilsson, för Bränderyd. Ingen karbin
- * Daniel Håkansson och Håkan Svenssons son och Sven (?), för Bosnatorp. Häst kass, ingen karbin
- * Jöns Sevedsson och Simon Simonsson, för Svinaryd. Häst kass, ingen karbin

Kartor inte bara Lantmäteriet

Text Per Frödholm

Min arbetsgivare Blekingearkivet har under perioden november 2013 till mars 2014 hyrt ut mig till Boverket i Karlskrona, med arbetsuppgifter att avsluta Statens Planverks arkiv. Detta uppdrag gav mig unika kunskaper i ett specifikt statligt arkivs innersta väsen, särskilt en kunskap förmedlas härmed till dig som läsare och kartintresserad.

Statens Planverk är en avslutad myndighet (1967-1988), vilken arbetade med plan- och byggnadsväsende och hushållning med naturresurser. Som ett led i verksamheten samlade Planverket in bland annat plankartor från hela Sverige. Således finns i myndighetens arkiv cirka 100 000 plankartor från alla svenska städer samt stadsdelar, kommuner och kommundelar (även inkorporerade småorter).

Plankartornas fysiska storlek är allt mellan A5 till dubbel A0. Kartskåpen i arkivet innehåller cirka 1 300 lådor fyllda med kartblad. Till plankartorna hör även kungliga brev och beslut om fastställande av plankartorna, packat i ett antal hyllmeter arkivkartonger. Via analogt kortregister går det att återsöka plankartorna i kartsåpen, det finns även en digital generell arkivförteckning. Plankartorna är delade i tre serier: Plankartor, Historiska kartor och Kartor av särskilt intresse.

Det finns en handfull 1700-talskartor, bland annat över Stockholm (1733), Norrköping och Simrishamn. Majoriteten av plankartorna är dock ifrån cirka 1860 och fram till 1988. Generellt kan sägas att ju äldre plankarta desto vackrare, före cirka 1920 ritas plankartor med en annan teknik, mer individuella, därefter är plankartorna ganska likformiga grafiskt sett.

Vissa plankartor är unika, särskilt Sundsvall, staden som gick upp i rök 1888, i arkivet finns 1870-tals kartor över den förlorade staden – för den som vill se hur det såg ut före. En annan stad som kommer att försvinna och enbart lämna kartor efter sig är Kiruna. Andra städer är väl dokumenterade i kartmaterialet, särskilt Stockholm och Göteborg, många hundra och åter hundra blad per stad.

Många plankartor är intressanta då de visar en gammal oregelbunden stadskärna som skall moderniseras, vilket visas genom inritade raka röda linjer rakt över tomter och hus: nya gatusträckningar utan respekt för gammal bebyggelse. Ett annat exempel är kuststäder där den gamla strandlinjen är inritad med bryggor och bodar, ute i havet finns röda raka rätvinkliga linjer vilka visar på nya tilltänkta kajer.

Plankartorna är kopior och likalydande blad bör finnas i respektive kommunarkiv och eller stadsarkiv. Men i vissa kommuner och i vissa städer har gallringsvägen svept fram genom arkivmagasinen, gallrad vid inaktualitet som det heter. Planverkets kartor kan vara de enda överlevande exemplaren.

Statens Planverk fanns från början i Stockholm (Kungsholmen) före omorganisation till Boverket och utlokalisering till Karls-

krona. Under andra världskriget fattade Planverkets föregångare Byggnadsstyrelsen beslut att hela kartarkivet skulle sättas i säkerhet i ett skyddsrum, allt packades ner och flyttades och efter kriget tillbaka till ordinarie arkivmagasin på Kungsholmen. Under skyddsrumstiden förkom vissa plankartor – stöld ur obevakade magasin (enligt anteckningar i kartoteket). I början av 1990-talet transporterades hela Planverkets kartarkiv: plankartor plus kartsåp till Karlskrona.

Utöver ovan nämnda stadsplaner finns även andra kartor i arkivet, till exempel:

- * *Ekonomiska kartan Sverige, skala 1:10 000 (hela Sverige, cirka 10 000 blad).*
- * *Generalstabens karta, hela Sverige.*
- * *Geologiska kartan med beskrivningar, hela Sverige.*
- * *Topografiska kartan, hela Sverige.*
- * *Kartor över samebyar och renbeten.*
- * *Kustinventeringskartor.*
- * *Sjökort.*

Planverket är ett myndighetsarkiv och med tanke på svensk lagstiftning, bland annat offentlighetsprincipen (rätten till insyn), så har du rätt att ta del av kartorna, att titta på dem samt även beställa kopior, kopior på din bekostnad. Problemet med just Statens Planverks planarkiv är att det inte finns någon kartskaner i Boverket, plankartorna måste transporteras till ett tryckeri som kan hantera inskanning av stora format. Ett alternativ är du fotar med digitalkamera.

Har du vägarna förbi Karlskrona, gör ett besök hos Boverket och be att få besöka Planarkivet. Kontaktperson är arkivarie Maria Nilsson.

Avslutningsvis, om du tycker att 100 000 kartor plus några 15 000 till låter mycket, då ska du veta att i Trafikverkets arkiv ingår bland annat 2 000 000 ritningar.

Verksamhetsberättelse

Styrelsen för Fröderybygdens Forskarvänner avger här verksamhetsberättelse för 2013

Styrelsen för Fröderybygdens Forskarvänner har bestått av Lars-Åke Andersson, Landsbro, ordförande och kassör, Marie Danvall, Landsbro, sekreterare och Per Frödholm, Asarum, redaktör.

Medlemsantalet var vid årets slut 54 vilket är en ökning med 3 medlemmar. Under året har 6 nya medlemmar tillkommit.

I kassan fanns vid 2013 års början 4 472:03 och vid årets slut 5 334:03. Det ger ett överskott med 862 kronor.

Årsmöte och årets träff hölls i Årset Bygdegård söndagen den 5 maj med 17 deltagare. Utöver årsmöte och anbyte gjordes en utflykt till Fredriksbergs gruvfält.

Under året har medlemmarna fått ett nummer av Rötter & Frön, omfattande 20 sidor, samt ett sex sidor långt Sensommarbrev. I detta brev gjordes till de som inte erlagt årsavgiften en påminnelse.

Styrelsen hoppas och ser fram mot ett nytt verksamhetsår och tackar medlemmarna för visat intresse under det gångna året.

Landsbro i februari 2014

Lars-Åke Andersson

Marie Danvall

Per Frödholm

